

บทที่ 6

สรุป และอภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

งานวิจัยเรื่อง เสี่ยงบรรยายภาพในละครโทรทัศน์และการรับรู้ของผู้พิการทางการมองเห็น มีการดำเนินการเก็บข้อมูลทั้งในเชิงปริมาณ (Quantitative Method) ด้วยการใช้เครื่องคือมือ แบบสอบถาม และเชิงคุณภาพ (Qualitative Method) ด้วยวิธีการสนทนากลุ่มและการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัยดังนี้

1. เพื่อศึกษาการรับรู้ทัศนภาพของผู้พิการทางการมองเห็น ผ่านเสี่ยงบรรยายภาพในละครโทรทัศน์ทั้งแบบเข้ารหัสภาพแต่ไม่ตีความ และแบบเข้ารหัสภาพและตีความ
2. เพื่อศึกษาสถานการณ์ และจัดทำข้อเสนอแนวทางการพัฒนาการสร้างเสี่ยงบรรยายภาพสำหรับผู้พิการทางการมองเห็น

งานวิจัยชิ้นนี้ มีการดำเนินการวิจัยและเก็บข้อมูลในช่วงเดือน มิถุนายน ถึง กันยายน 2560 และสามารถสรุปผลการวิจัยตลอดจนอภิปรายผลการวิจัย ได้ดังต่อไปนี้

1. สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผลการวิจัย

1.1 การรับรู้ทัศนภาพของผู้พิการทางการมองเห็น ผ่านเสี่ยงบรรยายภาพในละครโทรทัศน์

เมื่อผู้วิจัยได้ทำการบันทึกละครโทรทัศน์ที่มีเสี่ยงบรรยายภาพฉบับสมบูรณ์ ไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างผู้พิการทางการมองเห็น ผู้วิจัยได้ทำการแบ่งประเภทของกลุ่มตัวอย่างผู้พิการทางการมองเห็นออกเป็น 3 ประเภท ตามลักษณะความพิการทางการมองเห็น คือ ผู้พิการทางการมองเห็นแบบตาบอดแต่กำเนิด ผู้พิการทางการมองเห็นแบบตาบอดภายหลัง และผู้พิการทางการมองเห็นแบบสายตาลือราง โดยทั้งสามประเภทความพิการทางการมองเห็นนี้ จะแบ่งย่อยออกไปอีกประเภทละสองกลุ่ม โดยกลุ่มหนึ่งจะได้รับชมละครโทรทัศน์ที่มีเสี่ยงบรรยายภาพแบบเข้ารหัสภาพแต่ไม่ตีความ และอีกกลุ่มหนึ่งจะได้รับชมละครโทรทัศน์ที่มีเสี่ยงบรรยายภาพแบบเข้ารหัสภาพและตีความ ซึ่งเฉพาะกลุ่มตัวอย่างผู้พิการทางการมองเห็นแบบตาบอดแต่กำเนิดเท่านั้นที่ผู้วิจัยมีการเก็บข้อมูลในเชิงปริมาณ โดยผู้วิจัยจะทำหน้าที่อ่านข้อคำถามในแบบสอบถามให้ฟังและเก็บข้อมูลก่อนการทดลอง (Pretest) จากนั้น จะเปิดละครโทรทัศน์ที่มีเสี่ยงบรรยายภาพและทำการ

อ่านข้อคำถามในแบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลหลังการทดลองอีกครั้ง (Posttest) โดยผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลใน 2 เรื่อง คือ (1) การรับรู้รหัสภาพในเสียงบรรยายภาพ และ (2) การตีความในเสียงบรรยายภาพ และจากนั้น ผู้วิจัยได้ทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างจำนวน 8 คนจากทั้ง 2 กลุ่มของผู้พิจารณาการมองเห็นแบบตาบอดแต่กำเนิด เพื่อดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยวิธีการสนทนากลุ่มต่อไป

ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างผู้พิจารณาการมองเห็นแบบตาบอดภายหลัง และแบบสายตาเลือนราง ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยวิธีการสนทนากลุ่มเท่านั้น โดยสามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 ผลการวิจัยเชิงปริมาณจากการใช้แบบสอบถาม

จากการเก็บข้อมูลการรับรู้รหัสภาพในเสียงบรรยายภาพของกลุ่มตัวอย่างผู้พิจารณาการมองเห็นแบบตาบอดแต่กำเนิดโดยใช้แบบสอบถาม ผู้วิจัยพบว่า **กลุ่มตัวอย่างผู้พิจารณาการมองเห็นแบบตาบอดแต่กำเนิด ที่ได้รับชมละครโทรทัศน์ที่มีเสียงบรรยายภาพแบบเข้ารหัสภาพแต่ไม่ตีความมีค่าเฉลี่ยการรับรู้ภายหลังการทดลอง (Posttest) มากกว่าค่าเฉลี่ยการรับรู้ก่อนการทดลอง (Pretest) อย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ในทั้ง 4 การรับรู้ คือ การรับรู้ความหมายโดยตรง (Denotative Meaning) การรับรู้ความหมายเชิงสัญลักษณ์ (Symbolic Meaning) การรับรู้ความหมายเชิงอารมณ์ (Expressive Meaning) และ การรับรู้สุนทรียภาพ (Aesthetics)** โดยเมื่อพิจารณาถึงผลการรับรู้หลังการทดลอง พบว่า มีการรับรู้สุนทรียภาพได้มากที่สุด รองลงมาเป็นการรับรู้ความหมายโดยตรงและความหมายเชิงสัญลักษณ์ ส่วนการรับรู้ความหมายเชิงอารมณ์มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดโดยค่าเฉลี่ยของการรับรู้ทั้งหมดอยู่ในระดับ ดี ถึง ดีมาก

เช่นเดียวกันกับกลุ่มตัวอย่างผู้พิจารณาการมองเห็นแบบตาบอดแต่กำเนิด ที่ได้รับชมละครโทรทัศน์ที่มีเสียงบรรยายภาพแบบเข้ารหัสภาพและตีความ มีค่าเฉลี่ยการรับรู้ภายหลังการทดลอง (Posttest) มากกว่าค่าเฉลี่ยการรับรู้ก่อนการทดลอง (Pretest) อย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ในทั้ง 4 การรับรู้ คือ การรับรู้ความหมายโดยตรง (Denotative Meaning) การรับรู้ความหมายเชิงสัญลักษณ์ (Symbolic Meaning) การรับรู้ความหมายเชิงอารมณ์ (Expressive Meaning) และการรับรู้สุนทรียภาพ (Aesthetics) โดยเมื่อพิจารณาถึงผลการรับรู้หลังการทดลอง พบว่า มีการรับรู้ความหมายโดยตรงได้มากที่สุด รองลงมาเป็นการรับรู้ความหมายเชิงอารมณ์และความหมายเชิงสัญลักษณ์ ส่วนการรับรู้สุนทรียภาพมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดโดยค่าเฉลี่ยของการรับรู้ทั้งหมดอยู่ในระดับ ดี ถึง ดีมาก

จะเห็นได้ว่า ผลจากการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ พบว่าความแตกต่างที่เห็นได้ชัดที่สุดจากกลุ่มตัวอย่างผู้พิจารณาการมองเห็นแบบตาบอดแต่กำเนิดทั้ง 2 กลุ่ม ที่ได้รับชมละครโทรทัศน์ที่มีเสียงบรรยายภาพแบบเข้ารหัสภาพแต่ไม่ดีความ กับแบบเข้ารหัสภาพและดีความนั้น คือ การรับรู้ความหมายโดยตรง (Denotative Meaning) ของกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับชมละครโทรทัศน์ที่มีเสียงบรรยายภาพแบบเข้ารหัสภาพและดีความ ขึ้นมาเป็นการรับรู้ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด จากที่เคยเป็นอันดับสอง ในกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับชมละครโทรทัศน์แบบเข้ารหัสภาพแต่ไม่ดีความ และในขณะเดียวกัน การรับรู้สุนทรียภาพ (Aesthetics) จากที่เคยมีค่าเฉลี่ยการรับรู้สูงที่สุด (4.250) ในกลุ่มตัวอย่างผู้พิจารณาการมองเห็นแบบตาบอดแต่กำเนิดที่ได้รับชมละครโทรทัศน์แบบเข้ารหัสภาพแต่ไม่ดีความ ลงมาเป็นการรับรู้ที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับกรรับรู้ด้านอื่นๆ ด้วยระดับที่เท่าเดิม (4.250) ในกลุ่มตัวอย่างผู้พิจารณาการมองเห็นแบบตาบอดแต่กำเนิดที่ได้รับชมละครโทรทัศน์ที่มีเสียงบรรยายภาพแบบเข้ารหัสภาพและดีความ ซึ่งจากผลดังกล่าว **อาจสามารถสรุปในเบื้องต้นว่า บทบรรยายในลักษณะที่มีการตีความ ทำให้การรับรู้ความหมายโดยตรง (Denotative Meaning) ความหมายเชิงสัญลักษณ์ (Symbolic Meaning) ความหมายเชิงอารมณ์ (Expressive Meaning) เพิ่มขึ้นแต่ไม่ส่งผลต่อการรับรู้สุนทรียภาพ (Aesthetics)**

ในขณะที่เมื่อเปรียบเทียบผลการรับรู้ของกลุ่มตัวอย่างผู้พิจารณาการมองเห็นแบบตาบอดแต่กำเนิดจากการรับชมบทบรรยายภาพทั้ง 2 ลักษณะ พบว่า **กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ทั้ง 4 ประเภท (ความหมายโดยตรง ความหมายเชิงสัญลักษณ์ ความหมายเชิงอารมณ์ และสุนทรียภาพ) จากบทบรรยายแบบเข้ารหัสภาพและดีความ ได้มากกว่าบทบรรยายภาพแบบเข้ารหัสภาพแต่ไม่ดีความ อย่างไม่มีนัยยะสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95%** ซึ่งเมื่อพิจารณาในรายละเอียดแล้ว พบว่า การตีความในเรื่องการแสดงออกของตัวละคร (อารมณ์ความรู้สึก และกริยา) ในบทบรรยายภาพแบบดีความ ส่งผลต่อการรับรู้ความหมายโดยตรงของกลุ่มตัวอย่างได้มากกว่าบทบรรยายภาพแบบไม่ดีความ อย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และการตีความลักษณะการเกิดขึ้นของภาพ ในบทบรรยายภาพแบบดีความ ส่งผลต่อการรับรู้ความหมายเชิงสัญลักษณ์ได้มากกว่าบทบรรยายภาพแบบไม่ดีความ อย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95% อีกด้วย

จากข้อมูลการรับรู้ของกลุ่มตัวอย่างผู้พิจารณาการมองเห็นแบบตาบอดแต่กำเนิด ทั้งจากการรับชมละครโทรทัศน์ที่มีเสียงบรรยายภาพแบบเข้ารหัสภาพแต่ไม่ดีความ และแบบดีความ สามารถสรุปได้ดังตารางที่ 6.1 ต่อไปนี้

ตารางที่ 6.1 แสดงการเปรียบเทียบการรับรู้ผ่านเสียงบรรยายภาพแบบเข้ารหัสภาพแต่ไม่ตีความ จากทั้ง 3 ลักษณะความพิการทางการมองเห็น

ประเภทการรับรู้	ลักษณะความพิการทางการมองเห็นแบบตาบอดแต่กำเนิด			
	บทบรรยายภาพแบบไม่ตีความ		บทบรรยายภาพแบบตีความ	
	Pretest	Posttest	Pretest	Posttest
ความหมายโดยตรง	3.467	4.233 (2)	3.867	4.516 (1)
ความหมายเชิงสัญลักษณ์	3.683	4.233 (2)	3.750	4.416 (3)
ความหมายเชิงอารมณ์	3.667	4.217 (3)	3.783	4.433 (2)
สุนทรียภาพ	3.850	4.250 (1)	3.767	4.250 (4)
ค่าเฉลี่ยการรับรู้	4.233	4.403		

ข้อสังเกตจากการเก็บข้อมูลด้วยวิธีเชิงปริมาณคือ บทบรรยายภาพแบบเข้ารหัสภาพแต่ไม่ตีความ จะส่งผลต่อกลุ่มตัวอย่างผู้พิการทางการมองเห็นแบบตาบอดแต่กำเนิดในเรื่องสุนทรียภาพเป็นอันดับแรก ด้วยค่าเฉลี่ยที่มีค่าสูงที่สุด แต่เมื่อพิจารณาผลจากบทบรรยายภาพแบบเข้ารหัสภาพและตีความ พบว่า กลุ่มตัวอย่างสามารถรับรู้ความหมายโดยตรง (Denotative Meaning) ได้มากที่สุด และเมื่อพิจารณาแล้วพบว่า ระดับการรับรู้ในทั้ง 4 รูปแบบนั้น มีค่าสูงขึ้นจากละครโทรทัศน์ที่มีเสียงบรรยายภาพแบบเข้ารหัสภาพและตีความ แต่ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95% เมื่อเปรียบเทียบจากผลการรับรู้แล้วพบว่า การรับรู้ของกลุ่มตัวอย่างผู้พิการทางการมองเห็นแบบตาบอดแต่กำเนิด จากบทบรรยายภาพที่ไม่ตีความนั้น ส่งผลต่อการรับรู้สุนทรียภาพมากที่สุด เมื่อเทียบกับลักษณะความหมายอื่นๆ ในขณะที่บทบรรยายภาพแบบเข้ารหัสภาพและตีความส่งผลต่อการรับรู้ความหมายโดยตรงมากที่สุด เมื่อเทียบกับลักษณะความหมายอื่นๆ

ส่วนที่ 2 ผลการวิจัยเชิงคุณภาพด้วยการสนทนากลุ่ม

จากการเก็บข้อมูลด้วยการสนทนากลุ่ม เกี่ยวกับการรับรู้รหัสภาพในเสียงบรรยายภาพ ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการรับรู้ของกลุ่มตัวอย่างได้เป็น 5 ประเด็นดังต่อไปนี้

1. การรับรู้ละครโทรทัศน์ที่มีเสียงบรรยายภาพแบบเข้ารหัสภาพ

เมื่อพิจารณาการรับรู้รหัสภาพของกลุ่มตัวอย่างผู้พิการทางการมองเห็น กลุ่มตัวอย่างผู้พิการทางการมองเห็นแบบตาบอดแต่กำเนิดส่วนใหญ่ระบุว่า การที่มีคำแสดงรหัสภาพ อยู่ในบทบรรยาย *ทำให้ความสนใจของตนเองถูกดึงออกจากการรับรู้เรื่องราวในละคร* กลุ่มตัวอย่างจะถูกเบนความสนใจไปให้ความสำคัญกับคำว่า “ภาพ” มากกว่าเรื่องราวที่เกิดขึ้น หรือการกระทำที่เกิดขึ้นจากตัวละครด้วย นอกจากนี้ กลุ่มตัวอย่างผู้พิการทางการมองเห็นแบบตาบอดแต่กำเนิดส่วนใหญ่ยังระบุว่า *ด้วยการใช้คำที่มีความหนาแน่นมากเกินไป รวมถึงอัตราเร็วของละครที่มีการต่อสู้ในเรื่องด้วยแล้ว ทำให้การรับชมค่อนข้างเป็นไปอย่างยากลำบาก และเสียงบรรยายภาพแทบไม่ก่อให้เกิดความหมายใดๆ แก่กลุ่มตัวอย่างเลย*

ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างผู้พิการทางการมองเห็นแบบตาบอดภายหลังส่วนหนึ่งสามารถคิดภาพตามได้รายละเอียดมากขึ้น เมื่อมีการบรรยายแบบรหัสภาพต่างๆ และได้รับความหมายทั้งโดยตรง และสุนทรียภาพที่มากขึ้นด้วย และที่น่าสังเกตคือ กลุ่มตัวอย่างผู้พิการทางการมองเห็นแบบตาบอดภายหลัง ไม่ได้กล่าวถึงเรื่องจำนวนที่มากเกินไปของคำในบทบรรยายภาพ ที่มีการบรรยายเรื่องราวรหัสภาพต่างๆ แต่ในขณะเดียวกัน กลุ่มตัวอย่างผู้พิการทางการมองเห็นอีกส่วนหนึ่ง ยังคงให้ผลสอดคล้องกับกลุ่มตัวอย่างผู้พิการทางการมองเห็นแบบตาบอดแต่กำเนิด คือ พบว่าการบรรยายภาพด้วยรหัสภาพต่างุั้น *ทำให้เกิดคำที่ไม่ก่อให้เกิดความหมายเป็นจำนวนมาก และมีความหนาแน่นของคำมากเกินไป ทำให้บทบรรยายภาพที่เป็นรหัสภาพนั้น ดึงความสนใจของกลุ่มตัวอย่างออกไป* จากเรื่องราวที่เกิดขึ้น

โดยผลจากการสนทนากลุ่มของกลุ่มตัวอย่างผู้พิการทางการมองเห็นแบบตาบอดภายหลัง ก่อนข้างมีความสอดคล้องกับผลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างผู้พิการทางการมองเห็นแบบสายตาลี้นราง คือ กลุ่มตัวอย่างผู้พิการทางการมองเห็นแบบสายตาลี้นรางส่วนหนึ่งระบุว่า สามารถคิดภาพตามได้รายละเอียดมากขึ้น เมื่อมีการบรรยายแบบรหัสภาพต่างๆ และได้รับความหมายทั้งโดยตรง และสุนทรียภาพที่มากขึ้นด้วย โดยกล่าวเพิ่มเติมว่าลักษณะบทบรรยายดังกล่าวนี้ เป็นรูปแบบที่เหมาะสมแล้วในการจัดทำบทบรรยายภาพ ในขณะที่อีกส่วนหนึ่งระบุว่าบทบรรยายภาพรูปแบบนี้จะมีการบรรยายที่มีความเร็วสูงเกินไป ทำให้ไม่สามารถติดตามได้ทั้งหมด และการ

บรรยายรหัสภาพทำให้เกิดการดึงความสนใจของตนเองออกไปจากเรื่องด้วย นอกจากนี้ยังพบว่าการบรรยายภาพด้วยรหัสภาพต่าง ๆ นั้น ทำให้เกิดความเร็วในบทบรรยายที่มากเกินไป ทำให้กลุ่มตัวอย่างไม่สามารถติดตามได้ทันในเวลา

จากการสรุปผลเรื่องการรับรู้ละครโทรทัศน์ที่มีเสียงบรรยายภาพแบบเข้ารหัสภาพของทั้ง 6 กลุ่มตัวอย่าง สามารถแยกอภิปรายผลได้เป็น ประเด็น ดังต่อไปนี้

1) เฉพาะกลุ่มตัวอย่างผู้พิการทางการมองเห็นแบบตาบอดภายหลังบางส่วน และสาขาลี้นบางส่วนเท่านั้น ที่มีผลในเชิงบวก ต่อลักษณะเสียงบรรยายภาพแบบเข้ารหัสภาพ ในขณะที่ทั้ง 3 ลักษณะความพิการทางการมองเห็นได้มีการระบุถึงปัญหาที่เกิดขึ้น **ทั้งจำนวนคำที่มากเกินไปความสามารถในการรับรู้ หรือความเร็วที่มากเกินไป อีกทั้งที่พบร่วมกันคือ การที่คำที่เป็นรหัสภาพเหล่านั้น ดึงความสนใจของกลุ่มตัวอย่างออกไปจากเรื่องราวที่เกิดขึ้น** ซึ่งเมื่อพิจารณาการรับรู้ดังกล่าว พบว่ามีความสอดคล้องกับข้อมูลจาก Kleege (2008) ที่ระบุว่า ในความเป็นจริงแล้ว ผู้พิการทางการมองเห็น มีความแตกต่างกันอย่างหลากหลายในเรื่องของระดับความสนใจและความต้องการในการบรรยาย เช่น **ผู้พิการทางการมองเห็นไม่ได้คาดหวังให้คำบรรยายเหล่านั้นสามารถสร้างภาพที่ถูกต้องและตรงกับความเป็นจริงทั้งหมด** ผู้พิการทางการมองเห็นแต่กำเนิด อาจรู้สึกว่าการให้ข้อมูลในรายละเอียดเป็นสิ่งที่ไม่มีความจำเป็น เป็นต้น โดยส่วนหนึ่งที่**ผู้พิการทางการมองเห็นจะสามารถเข้าใจหรือจินตนาการถึงสิ่งต่างๆ ได้นั้น ผู้พิการทางการมองเห็นจะต้องสามารถสัมผัสได้ถึง “ความรู้สึก” จากสิ่งต่างๆ** เช่น เบาเหมือนขนนก เป็นต้น

ดังนั้น ลักษณะผลในเชิงลบที่เกิดขึ้นจากกลุ่มตัวอย่างผู้พิการทางการมองเห็นทั้งหมด อาจเกิดขึ้นจากการที่การเข้ารหัสภาพดังกล่าวไม่ได้ก่อให้เกิด “ความรู้สึก” (Expression) กับผู้พิการทางการมองเห็น อีกทั้งผู้พิการทางการมองเห็นไม่ได้มีความต้องการที่จะรับรู้ความเป็นจริงทั้งหมดจึงมีการระบุว่ารหัสภาพเป็นข้อมูลที่มากเกินไปจนความเข้าใจ ซึ่งการให้ข้อมูลทางด้านภาพที่เกิดขึ้น อาจไม่มีความจำเป็นต่อการรับรู้

2) จากผลการสนทนากลุ่มกับกลุ่มตัวอย่างผู้พิการทางการมองเห็นทั้ง 3 ลักษณะ พบว่า ทั้งหมดระบุว่า การระบุคำศัพท์ที่เป็นรหัสภาพนั้น มีแนวโน้มที่จะดึงความสนใจของตนทำให้เกิดการสะดุดกับคำศัพท์เหล่านั้น และหลุดออกไปจากเรื่องราวในละครโทรทัศน์ได้ โดยเป็นไปตามแนวทฤษฎีการผลิตเสียงบรรยายภาพจาก Joel Snyder (2014) ที่ระบุว่า ผู้จัดทำบทบรรยายควรหลีกเลี่ยงการใช้คำศัพท์ที่เป็นเชิงเทคนิค (Jargons) **รวมถึงคำศัพท์ที่เป็นเชิงการผลิตภาพยนตร์ (Cinematic Terms) เพื่อทำให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์เดิมของผู้สร้างงานที่ต้องการ “ไม่ให้ผู้ชมรู้ได้ว่าสิ่งที่เกิดขึ้นในจอไม่ใช่เรื่องจริง”** กล่าวคือ เพื่อให้ผู้ชมได้รับอารมณ์ไปกับเรื่องราวได้โดยไม่จำเป็นต้องสะดุดกับคำศัพท์เชิงเทคนิคเหล่านั้น

2. การรับรู้รหัสภาพที่เกิดจากกล้อง (The Planning Codes)

ในเรื่องการรับรู้รหัสภาพที่เกิดจากกล้องของกลุ่มตัวอย่างผู้พิการทางการมองเห็น ทั้ง 3 ลักษณะ ผู้วิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้พิการทางการมองเห็นแบบตาบอดแต่กำเนิด และกลุ่มตัวอย่างผู้พิการทางการมองเห็นแบบตาบอดภายหลังบางส่วน ระบุว่าไม่จำเป็นต้องระบุไว้ในบทบรรยาย เนื่องจากระยะต่างๆ มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา เช่น ภาพไกล ภาพใกล้ ภาพกว้าง ภาพด้านหน้า ภาพครึ่งตัว หรืออาจจะมีการระบุไว้ หรือไม่มีก็ได้ ไม่ได้ก่อให้เกิดความหมายใดๆ และกลุ่มตัวอย่างผู้พิการทางการมองเห็นแบบตาบอดแต่กำเนิดบางส่วน ได้กล่าวถึงความเชื่อมโยงระหว่างภาพ และการมองเห็นของตัวละคร โดยมีการเสนอว่า ควรใช้คำว่า “มองออกไปไกลๆ” ทั้งๆที่ในความเป็นจริงแล้ว ภาพไกล หรือภาพใกล้ที่เกิดขึ้น ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับลักษณะการมองเห็นของตัวละครในเรื่องแต่อย่างใด เป็นการให้มุมมองเป็นสายตาของคนดูที่ไม่เกี่ยวข้องกับการมองเห็นของตัวละคร (God's Eyes) ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างผู้พิการทางการมองเห็นแบบตาบอดภายหลังและสายตาลื่อนรางระบุว่า ระยะภาพมีผลต่อการคิดภาพ และได้รับความหมายเชิงอารมณ์ (Expressive Meaning) ด้วย

ส่วนการให้รายละเอียดในเรื่องมุมมอง พบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้พิการทางการมองเห็นแบบตาบอดแต่กำเนิดระบุว่าตนเองเข้าใจคำว่า “ภาพมุมสูง” และ “ภาพมุมต่ำ” แต่เมื่อให้อธิบายลักษณะภาพดังกล่าว ผู้วิจัยกลับพบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้พิการทางการมองเห็นแบบตาบอดแต่กำเนิดมีความเข้าใจที่ผิดพลาดและคลาดเคลื่อนไปจากความเป็นจริงมาก ทั้งนี้ รวมถึงคำว่า “ภาพด้านข้าง” ด้วย ซึ่งกลุ่มตัวอย่างแต่ละคนมีความเข้าใจที่แตกต่างกันด้วย ซึ่งสอดคล้องกับกลุ่มตัวอย่างผู้พิการทางการมองเห็นแบบตาบอดภายหลังและสายตาเลือนราง ซึ่งกลุ่มตัวอย่างผู้พิการทางการมองเห็นแบบสายตาเลือนรางระบุว่า หากจะมีการใส่ลักษณะมุมมอง ควรระบุมุมมองที่มีความเกี่ยวข้องกับลักษณะการมองเห็นของคนด้วย

ในเรื่องการเข้ารหัสภาพที่กล่าวถึงการเคลื่อนที่ไปของภาพ พบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้พิจารณาการมองเห็นทั้ง 3 ลักษณะ สามารถเข้าใจลักษณะของภาพ Pan หรือภาพเคลื่อนที่ไปด้านข้างได้มากที่สุด โดยสามารถรับรู้ความหมายโดยตรงของลักษณะภาพ และยังสามารถเชื่อมโยงเข้ากับทิศทางการมองเห็นของตัวละครได้อีกด้วย และสามารถทำให้เกิดการรับรู้ความหมายเชิงอารมณ์ (Expressive Meaning) ด้วย ซึ่งกลุ่มตัวอย่างระบุว่า จำเป็นต้องมีการระบุไว้ในบทบรรยายภาพ และควรระบุในเชิงตีความว่าเป็นการมองเห็นของตัวละครใดในเรื่องด้วย

ส่วนการ Zoom ภาพ กลุ่มตัวอย่างผู้พิจารณาการมองเห็นแบบตาบอดแต่กำเนิดมีการเชื่อมโยงไปยังภาพใกล้เคียง และระบุว่าไม่มีความจำเป็นต้องระบุในบทบรรยายภาพ ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างผู้พิจารณาการมองเห็นแบบตาบอดภายหลังระบุว่า ควรมีระบุไว้ในบทบรรยายภาพ เนื่องจากทำให้เกิดการรับรู้ความหมายโดยตรง และความหมายเชิงอารมณ์ได้ ซึ่งผลที่ได้ มีความขัดแย้งกับการรับรู้ของกลุ่มตัวอย่างผู้พิจารณาการมองเห็นแบบสายตาเลื่อนราง กล่าวคือ กลุ่มตัวอย่างผู้พิจารณาการมองเห็นแบบสายตาเลื่อนรางกลับระบุว่า ไม่ก่อให้เกิดการรับรู้ความหมายใดๆ

และคำว่า “ภาพช้า” หรือ Slow Motion ไม่ก่อให้เกิดความหมายใดๆ กับกลุ่มตัวอย่างผู้พิจารณาการมองเห็นแบบตาบอดแต่กำเนิด แต่บางส่วนระบุว่า ภาพช้าทำให้เกิดการรับรู้สุนทรียภาพได้มากขึ้น ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างผู้พิจารณาการมองเห็นแบบตาบอดภายหลังและสายตาเลื่อนราง มีการให้ความหมายและแสดงความเข้าใจที่แตกต่างกันออกไป ทั้งสอดคล้องและไม่สอดคล้องกับความเป็นจริง และอาจทำให้เกิดความสับสนในการเข้าใจความหมายได้ หากมีระบุในบทบรรยายภาพ

3. การรับรู้รหัสภาพที่เกิดจากร้อยเรียงภาพ (Syntactic Codes)

กลุ่มตัวอย่างผู้พิจารณาการมองเห็นแบบตาบอดแต่กำเนิดระบุว่า “ภาพตัด” ควรมีการระบุไว้ในบทบรรยายภาพ เพราะสามารถทำให้เข้าใจได้ว่าเป็นการเปลี่ยนฉาก เปลี่ยนตอนของละคร นอกจากนี้ กลุ่มตัวอย่างผู้พิจารณาการมองเห็นแบบตาบอดแต่กำเนิดยังระบุว่า “ภาพตัด” เป็นรหัสภาพที่มีความจำเป็นต่อการรับรู้มากที่สุด ซึ่งสามารถทำให้เกิดความหมายทั้งโดยตรง (Denotative Meaning) และเชิงสัญลักษณ์ (Symbolic Meaning) ได้ ซึ่งสอดคล้องกับการรับรู้ของกลุ่มตัวอย่างผู้พิจารณาการมองเห็นแบบตาบอดภายหลัง และสายตาเลื่อนราง ทั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างผู้พิจารณาการมองเห็นทั้ง 3 ลักษณะ ระบุว่า ควรมีการใช้คำอื่น ที่ให้ความหมายกับเรื่องได้มากกว่าคำว่า “ภาพตัด” เช่น คำว่า “ในขณะที่เดียวกัน” “ขณะนั้น” “ในเวลานั้น” จะทำให้เกิดความต่อเนื่อง และสุนทรียภาพที่มากขึ้นในการรับชมละครโทรทัศน์ที่มีเสียงบรรยายภาพ

คำว่า “ภาพมืดลง” สำหรับกลุ่มตัวอย่างผู้พิการทางการมองเห็นแบบตาบอดแต่กำเนิดบางส่วน ระบุว่า น่าจะมีการเปลี่ยนไปใช้คำอื่นๆที่สามารถเข้าใจได้มากขึ้น เช่น “ภาพเปลี่ยนเป็นสีดำ” เป็นต้น ในขณะที่อีกส่วนหนึ่งระบุว่า ไม่ก่อให้เกิดความหมายใด และอาจสร้างความสับสนได้ในเรื่องความหมายที่เป็นช่วงเวลากลางคืน เช่นเดียวกับกลุ่มผู้พิการทางการมองเห็นแบบตาบอดภายหลัง และสายตาดำมืดบางส่วน แต่ในขณะเดียวกัน หากเป็นลักษณะการ Fade ภาพ เพื่อเป็นการแทนการกระทำบางอย่าง หรือสัญลักษณ์บางอย่าง กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมีแนวโน้มการรับรู้ไปในทิศทางเดียวกัน คือ สามารถระบุได้ โดยไม่จำเป็นต้องตีความให้

ส่วนการเปลี่ยนภาพแบบการใช้การเบลอภาพนั้น กลุ่มตัวอย่างผู้พิการทางการมองเห็นแบบตาบอดแต่กำเนิดไม่สามารถรับรู้หรือเข้าใจความหมายได้เลย จึงไม่ควรมีระบุไว้ในบทบรรยายภาพ แต่หากเป็นการเบลอเพื่อการเน้นเซอร์บางส่วนของภาพ สามารถระบุในบทบรรยายภาพด้วยคำว่า “ภาพเบลอ” ได้ เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างสามารถเข้าใจได้ทั้งความหมายโดยตรง และความหมายเชิงสัญลักษณ์ ในขณะเดียวกัน กลุ่มตัวอย่างผู้พิการทางการมองเห็นแบบตาบอดภายหลังและสายตาดำมืดบางส่วน มีการเชื่อมโยงการ “เบลอ” ภาพ เข้าหาลักษณะการเน้นเซอร์ภาพ หรือเป็นภาพที่ไม่สามารถทำให้เกิดการรับชมได้

จากการสรุปผลเรื่องการรับรู้รหัสภาพที่เกิดจากกล้อง (The Planning Codes) และรหัสภาพที่เกิดจากการร้อยเรียงภาพ (ในเสียงบรรยายภาพ ของทั้ง 6 กลุ่มตัวอย่าง สามารถแยกอภิปรายผลได้เป็น ประเด็น ดังต่อไปนี้

1) กลุ่มผู้พิการทางการมองเห็นแบบตาบอดแต่กำเนิด มีแนวโน้มในการรับรู้เรื่อง “ระยะภาพ” (ภาพใกล้ ภาพไกล ภาพกว้าง) น้อยที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับกรรับรู้ของกลุ่มตัวอย่างผู้พิการทางการมองเห็นทั้ง 3 ลักษณะ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Sacks (2003) ที่ระบุว่า ผู้พิการทางการมองเห็นแบบตาบอดแต่กำเนิดอาจมีปัญหาเกี่ยวกับการสื่อความหมายของคำว่า “ที่นั่น” “ที่นี่” หรือลักษณะทางกายภาพบางอย่างของสิ่งต่างๆ โดยมีการสื่อสารแบบเปรียบเทียบให้เกิดภาพมากขึ้น และงานวิจัยของ Ramier et al (2005) ที่พบว่า เสียงบรรยายภาพ ไม่ได้ทำให้เกิดความหมายในเรื่องของระยะภาพ หรือความเป็นทัศนียภาพ (Perspectives) หรือก่อให้เกิดการลงตาในเรื่องระยะภาพเลย นอกจากนี้ยังพบว่า ผลการวิจัยไม่สอดคล้องกับแนวคิดเรื่องระยะภาพ จาก อุษณีย์ศิริสุนทรไพบุลย์ (2552) ที่ระบุว่า ภาพจะเป็นตัวกำหนดสิ่งที่ต้องการจะให้เห็น หรือให้ปรากฏในหน้าจอโทรทัศน์ ให้มีขนาดใหญ่น้อยเท่าใด ส่งผลต่ออารมณ์ของผู้ชมที่แตกต่างกันออกไปด้วยซึ่งในความเป็นจริง ระยะภาพหรือขนาดของภาพ แทบไม่มีผลต่อการรับรู้ของผู้พิการทางการมองเห็นเลย และไม่จำเป็นที่จะต้องมีการระบุไว้ในบทบรรยายภาพด้วย

2) ความยากง่ายของรหัสภาพที่เกิดขึ้น ไม่ได้เกี่ยวข้องกับการรับรู้ของกลุ่มตัวอย่างผู้พิการทางการมองเห็น หากแต่ข้อสังเกตประการหนึ่งที่ผู้วิจัยพบคือ กลุ่มตัวอย่างผู้พิการทางการมองเห็นมีแนวโน้มที่จะเชื่อมโยงลักษณะภาพต่างๆ เข้ากับการมองเห็นของมนุษย์ ซึ่งผลที่เกิดขึ้นมีความไม่สอดคล้องกับผลจากงานวิจัยของ ภัทธิดา สารกรบริรักษ์ (2557) ที่ระบุว่า กลุ่มตัวอย่างผู้พิการทางการมองเห็นแบบตาบอดภายหลังและสายตาเลือนราง กล่าวว่า คำศัพท์ด้านภาพทำให้การจินตนาการชัดเจนขึ้น และกลุ่มตัวอย่างผู้พิการทางการมองเห็นแบบตาบอดแต่กำเนิด ระบุว่า สามารถเข้าใจเพียงคำง่ายๆ เช่น ภาพมุมสูง ภาพมุมต่ำ ซึ่งในความเป็นจริงแล้ว จากงานวิจัยครั้งนี้พบว่า ถึงแม้กลุ่มตัวอย่างบางส่วนจะมีการระบุว่า ตนมีความเข้าใจรหัสภาพในเรื่องมุมภาพ แต่เมื่อผู้วิจัยทดลองให้กลุ่มตัวอย่างอธิบายลักษณะภาพมุมสูง และภาพมุมต่ำ กลับพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความเข้าใจที่ไม่ถูกต้องตามความเป็นจริงด้วย และนอกจากนี้ ผู้วิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้พิการทางการมองเห็น ไม่ได้มีการรับรู้ความหมายและเข้าใจเฉพาะคำง่ายๆ หากแต่กลุ่มตัวอย่างผู้พิการทางการมองเห็น จะมีการเชื่อมโยงลักษณะภาพที่ปรากฏเข้ากับลักษณะการมองเห็นของตัวละครเป็นสำคัญ แต่ไม่ได้ขึ้นอยู่กับว่าการเข้ารหัสภาพนั้นยากหรือง่าย

3) รหัสภาพในลักษณะมุมภาพ (ภาพมุมสูง ภาพมุมต่ำ และภาพด้านข้าง) ไม่ก่อให้เกิดความเข้าใจได้กับกลุ่มตัวอย่างผู้พิการทางการมองเห็นทั้ง 3 ลักษณะ และนอกจากนี้ ยังเกิดความสับสนและความเข้าใจที่ผิดเพี้ยนกับกลุ่มตัวอย่างด้วยซึ่งผลการวิจัยนี้ ไม่สอดคล้องกับ ภัทธิดา สารกรบริรักษ์ (2557) ที่ระบุว่า กลุ่มตัวอย่างผู้พิการทางการมองเห็นแบบตาบอดภายหลังและสายตาเลือนราง กล่าวว่า คำศัพท์ด้านภาพทำให้การจินตนาการชัดเจนขึ้น และกลุ่มตัวอย่างผู้พิการทางการมองเห็นแบบตาบอดแต่กำเนิด ระบุว่า สามารถเข้าใจเพียงคำง่ายๆ เช่น ภาพมุมสูง ภาพมุมต่ำ ซึ่งในความเป็นจริงแล้ว จากงานวิจัยครั้งนี้พบว่า ถึงแม้กลุ่มตัวอย่างบางส่วนจะมีการระบุว่า ตนมีความเข้าใจรหัสภาพในเรื่องมุมภาพ แต่เมื่อผู้วิจัยทดลองให้กลุ่มตัวอย่างอธิบายลักษณะภาพมุมสูง และภาพมุมต่ำ และแนวคิดเรื่องภาพที่เกิดจากมุมกล้อง ซึ่ง ถิรนนท์ อนวัชศิริวงศ์ (2551) ระบุว่า ความสัมพันธ์ระหว่างกล้องกับวัตถุในรูปแบบของมุมภาพหรือมุมกล้อง จะให้ความรู้สึกเชิงอารมณ์และความหมายกับผู้รับสารอย่างใดอย่างหนึ่ง แต่ในงานวิจัยชิ้นนี้พบว่า เมื่อมุมกล้อง หรือมุมภาพเหล่านั้น แปรเปลี่ยนจากภาพเป็นคำบรรยายภาพแล้ว ไม่ก่อให้เกิดความหมายใดๆ ต่อกลุ่มผู้รับสารที่เป็นผู้พิการทางการมองเห็น

นอกจากนี้ จากผลการรับรู้เรื่องรหัสภาพทั้งหมดของกลุ่มตัวอย่างผู้พิการทางการมองเห็น ผู้วิจัยสามารถสรุปจำแนกลักษณะการรับรู้ของกลุ่มตัวอย่างผู้พิการทางการมองเห็นได้เป็น 3 ระดับ คือ

1. รหัสภาพที่ไม่ก่อให้เกิดความหมาย หรือความเข้าใจที่ถูกต้องกับกลุ่มผู้พิจารณา
ทางการมองเห็นเลย

เป็นรูปแบบรหัสภาพที่กลุ่มผู้พิจารณาทางการมองเห็นทั้ง 3 ลักษณะ ให้ความเห็น
ที่ตรงกันว่า ไม่ก่อให้เกิดความหมายใดๆ หรือไม่เกิดความเข้าใจ (หรือความเข้าใจที่ผิดพลาด)
จากการรับชมละครโทรทัศน์ที่มีเสียงบรรยายภาพแบบเข้ารหัสภาพ ซึ่งรหัสภาพในกลุ่มนี้ ได้แก่
มูมภาพ (ภาพมูมสูง ภาพมูมต่ำ ภาพด้านข้าง) ภาพมืดลง และ ภาพเบลอเข้าหา

2. รหัสภาพที่กลุ่มผู้พิจารณาทางการมองเห็นเกิดความเข้าใจได้บ้าง แต่ไม่จำเป็นต้อง
ระบุในบทบรรยายภาพ

เป็นรูปแบบรหัสภาพที่กลุ่มผู้พิจารณาทางการมองเห็นทั้ง 3 ลักษณะ ส่วนใหญ่มี
ความเข้าใจ และสามารถคิดภาพตามได้ แต่ไม่ครบทั้ง 3 ลักษณะความพิจารณาทางการมองเห็น หรือ
ในขณะเดียวกัน กลุ่มตัวอย่างผู้พิจารณาทางการมองเห็นทั้ง 3 ลักษณะ ระบุว่าไม่จำเป็นต้องบรรยายไว้
ในบทบรรยายภาพ ซึ่งรหัสภาพในกลุ่มนี้ ได้แก่ ระยะเวลา (ภาพไกล ภาพใกล้ ภาพกว้าง ภาพครึ่งตัว)
ภาพซ้ำ ภาพเคลื่อนที่เข้าหา

3. รหัสภาพที่กลุ่มผู้พิจารณาทางการมองเห็นทั้งหมดเกิดความเข้าใจ และต้องการให้
มีการระบุในบทบรรยายภาพ

เป็นรูปแบบรหัสภาพที่กลุ่มตัวอย่างผู้พิจารณาทางการมองเห็นทั้ง 3 ลักษณะ มีความ
เข้าใจในลักษณะภาพทั้งหมด และกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมีความต้องการให้ระบุรหัสภาพไว้ในบท
บรรยายภาพด้วย ซึ่งรหัสภาพในกลุ่มนี้ ได้แก่ ภาพเคลื่อนที่ช้าๆ ไปทางซ้าย ภาพมืดลง (ในกรณีแทน
การกระทำ) และ ภาพตัด แต่อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้พิจารณาทางการมองเห็นได้ให้
ข้อเสนอในเรื่องการใช้คำแทนการเข้ารหัสภาพดังกล่าว เพื่อความเข้าใจที่ไม่สับสนหรือติดขัด โดย
กลุ่มตัวอย่างเสนอการใช้คำว่า “ทัมมองออกไปเห็น.....” “ทัมมองไปทางซ้าย...” แทนรหัสภาพ ภาพ
เคลื่อนที่ช้าๆ ไปทางซ้าย และใช้คำว่า “ณ ขณะนั้น” “ในเวลาเดียวกัน” แทนรหัสภาพ ภาพตัด อีก
ด้วย เพื่อไม่ทำให้เกิดการสับสน หรือถูกดึงออกมาจากการรับสื่อ

โดยลักษณะการรับรู้ทั้งหมดสามารถสรุปเป็นตารางได้ ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 6.2 สรุปการเปรียบเทียบลักษณะการรับรู้ จากเสียงบรรยายภาพแบบเข้ารหัสภาพ
จากทั้ง 3 ลักษณะความพิการทางการมองเห็น

การเข้ารหัสภาพ		ลักษณะความพิการทางการมองเห็น		
		ตาบอดแต่กำเนิด	ตาบอดภายหลัง	สายตาสั้นยาว
The Planni ng Code	ภาพมูม	ไม่เกิดความหมาย	ความหมายโดยตรง	ความหมายโดยตรง
	ภาพมูมสูง ภาพมูมต่ำ	ไม่เกิดความหมาย (ความหมายคลาดเคลื่อน)	ไม่เกิดความหมาย	ไม่เกิดความหมาย
	ภาพครึ่งตัว	ความหมายโดยตรง (ไม่จำเป็นในบทบรรยาย)	ความหมายโดยตรง (ไม่จำเป็นในบทบรรยาย)	ความหมายโดยตรง (ไม่จำเป็นในบทบรรยาย)
	ภาพด้านข้าง	ไม่เกิดความหมาย (ความหมายคลาดเคลื่อน)	ไม่เกิดความหมาย (ความหมายคลาดเคลื่อน)	ไม่เกิดความหมาย (ความหมายคลาดเคลื่อน)
การ เคลื่อน ที่ ไป ของ	ภาพเคลื่อนที่ซ้ายไปทางซ้าย	ความหมายโดยตรง ความหมายเชิงสัญลักษณ์	ความหมายโดยตรง ความหมายเชิงสัญลักษณ์	ความหมายโดยตรง ความหมายเชิงสัญลักษณ์
	ภาพเข้า	ความหมายโดยตรง ไม่เกิดความหมาย	ความหมายโดยตรง ความหมายเชิงสัญลักษณ์	ความหมายโดยตรง ความหมายเชิงสัญลักษณ์
	ภาพเคลื่อนที่เข้าหา	ความหมายโดยตรง (เกิดความต่อเนื่อง)	ความหมายโดยตรง ความหมายเชิงอารมณ์ (ไม่จำเป็นในบทบรรยาย)	ความหมายโดยตรง ไม่เกิดความหมายใด (ไม่จำเป็นในบทบรรยาย)
Synta ctic Code	ภาพตัด	ความหมายโดยตรง ความหมายเชิงสัญลักษณ์	ความหมายโดยตรง ความหมายเชิงสัญลักษณ์	ความหมายโดยตรง ความหมายเชิงสัญลักษณ์
	ภาพมีดลง	ความหมายคลาดเคลื่อน ความหมายโดยตรง และ ความหมายเชิงสัญลักษณ์ (กรณีเป็นการแทนกริยา)	ความหมายคลาดเคลื่อน ความหมายโดยตรง และ ความหมายเชิงสัญลักษณ์ (กรณีเป็นการแทนกริยา)	ความหมายคลาดเคลื่อน ความหมายโดยตรง และ ความหมายเชิงสัญลักษณ์ (กรณีเป็นการแทนกริยา)
	ภาพเบลอเข้าหา..	ไม่เกิดความหมาย	ไม่เกิดความหมาย	ไม่เกิดความหมาย

จากตารางที่ 6.2 จะเห็นได้ว่า เมื่อสนทนากลุ่มในเรื่องการรับรู้รหัสภาพในเสียงบรรยายภาพ ผู้วิจัยพบว่า มีการกล่าวถึงการรับรู้ความหมายโดยตรง (Denotative Meaning) มากที่สุด โดยเป็นการกล่าวถึงลักษณะความสามารถคิดภาพตามได้ เห็นลักษณะภาพจากรหัสภาพต่างๆ

รองลงมาเป็นเรื่องการรับรู้ความหมายเชิงสัญลักษณ์ (Symbolic Meaning) และ ความหมายเชิงอารมณ์ (Expressive Meaning) ตามลำดับ ชื่อนำสังเกตประการหนึ่ง คือ ผู้วิจัยพบว่า เมื่อเป็นการสนทนากลุ่มในเรื่องการรับรู้รหัสภาพจากเสียงบรรยายภาพ กลุ่มตัวอย่างผู้พิการทางการมองเห็นไม่ได้กล่าวถึง การรับรู้สุนทรียภาพ (Aesthetics) เลย มีเพียงการรับรู้ความหมายใน 3 ลักษณะ เท่านั้น ซึ่งเมื่อพิจารณาแนวทางเสียงบรรยายภาพใน ADLAB (2014) ในสหราชอาณาจักรได้กล่าวถึงความหมายที่สามารถเกิดขึ้นได้จากเทคนิคการผลิตภาพยนตร์ไว้ 4 ลักษณะ คือ

1. ความหมายโดยตรง (Denotative Meaning)
2. ความหมายเชิงอารมณ์ (Expressive Meaning)
3. ความหมายเชิงสัญลักษณ์ (Symbolic Meaning)
4. สุนทรียภาพ (Aesthetics)

พบว่า ผลการวิจัยมีความขัดแย้งกับแนวทางดังกล่าว เนื่องจากผลการวิจัยพบว่า สุนทรียภาพ (Aesthetics) ไม่สามารถเกิดการรับรู้ได้จากการเข้ารหัสภาพในบทบรรยาย แต่ความหมายทั้ง 3 ลักษณะสามารถเกิดการรับรู้ได้จากการเข้ารหัสภาพ (เทคนิคการผลิตภาพยนตร์) ในบทบรรยายภาพ

เมื่อพิจารณาการรับรู้รหัสภาพในรูปแบบต่างๆ และความหมายที่เกิดขึ้นจากรหัสภาพจากกลุ่มตัวอย่างผู้พิการทางการมองเห็นทั้งหมดด้วยวิธีการสนทนากลุ่ม พบว่า **การเข้ารหัสภาพที่ปรากฏในเสียงบรรยายภาพในละครโทรทัศน์ ให้การรับรู้ความหมายโดยตรง (Denotative Meaning) ได้มากที่สุด และสอดคล้องกับผลการวิจัยเชิงปริมาณที่พบว่า การรับรู้ความหมายโดยตรงจากบทบรรยายภาพแบบเข้ารหัสภาพ มีค่าเฉลี่ยที่สูงเป็นอันดับต้นๆ ในการเก็บข้อมูล รองลงมาเป็น ความหมายเชิงสัญลักษณ์ (Symbolic Meaning) ในขณะเดียวกันส่วนที่ไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยเชิงปริมาณคือ การรับรู้สุนทรียภาพ (Aesthetics) ควรเป็นอันดับที่สาม และการรับรู้ความหมายเชิงอารมณ์ (Expressive Meaning) เป็นอันดับสุดท้าย** โดยผลการวิจัยในเรื่องการรับรู้รหัสภาพดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดของ Bruan (2008) ที่กล่าวว่า ภาพยนตร์ไม่ได้เกิดขึ้นโดยบังเอิญ เทคนิคการผลิตทางภาพยนตร์ จะมีการใช้เพื่อนำเสนอความหมาย บรรยายภาพ หรืออารมณ์บางอย่าง ภาษาที่นำเสนอเทคนิคการผลิตภาพยนตร์ มักถูกใช้ในการนำเสนออารมณ์ความรู้สึกบางอย่างด้วย

4. การรับรู้การตีความในบทบรรยายภาพ

ในเรื่องการตีความที่เกี่ยวข้องกับลักษณะทางกายภาพของตัวละคร ผู้วิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้พิการทางการมองเห็นทั้ง 3 ประเภท ส่วนใหญ่ระบุว่า หากเป็นคุณลักษณะที่เกี่ยวกับความเป็นกายภาพของตัวละคร ไม่ควรมีการตีความให้ และควรบรรยายในลักษณะของรายละเอียดเพื่อให้เกิดจินตนาการตามได้มากขึ้น แต่หากเป็นข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพ หรือบทบาทของตัวละคร

ในเรื่อง การตีความสามารถเกิดขึ้นได้ แต่ควรมีการให้รายละเอียดเพิ่มเติมเพื่อการจินตนาการภาพที่ชัดเจน และได้รรถรสด้วย

ในเรื่องการตีความเกี่ยวกับการแสดงออกของตัวละคร ผู้วิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้พิการทางการมองเห็นแบบตาบอดแต่กำเนิด ผู้พิการทางการมองเห็นแบบตาบอดภายหลังและผู้พิการทางการมองเห็นแบบสายตาดำเนินราง ระบุว่า ในเรื่องการแสดงออกของตัวละคร หากเป็นการกระทำ หรือกริยาบางอย่าง สามารถตีความสรุปความได้เนื่องจากสามารถให้ภาพที่ชัดเจนได้อยู่แล้ว แต่หากมีระยะเวลาช่องว่างของเสียง (Sound Gaps) ที่เอื้ออำนวย การให้รายละเอียดจะทำให้ภาพที่เกิดขึ้นมีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น ส่วนเรื่องอารมณ์และความรู้สึก ไม่ควรมีการตีความหรือสรุปความให้ ควรนำเสนอในรูปแบบของการแสดงออกทางใบหน้าเป็นหลัก เพื่อทำให้เกิดสุนทรียภาพได้มากยิ่งขึ้น อีกทั้งเรื่องความรู้สึกเป็นเรื่องละเอียดอ่อน การตีความเรื่องความรู้สึกควรเกิดขึ้นจากผู้ชมเอง โดยผู้ชมที่รับชมจากเสียงบรรยายภาพจะมีการตีความจากเสียงบรรยายไปในทิศทางเดียวกันอยู่แล้ว ดังนั้น ผู้เขียนบทบรรยายภาพจึงไม่ควรมีการตีความเรื่องอารมณ์ความรู้สึกในบทบรรยาย

และในเรื่องการตีความลักษณะการเกิดขึ้นของภาพ กลุ่มตัวอย่างผู้พิการทางการมองเห็นทั้งหมด ระบุตรงกันว่าลักษณะภาพที่เกิดขึ้น หากมีความเกี่ยวข้องกับลักษณะการมองเห็นของตัวละครในเรื่อง ควรมีการระบุในเชิงการตีความไว้ เช่น “ทัพมองออกไปเห็น.....” หรือ “มองไปทางซ้ายแล้วเห็น.....” หรือรหัสภาพที่ทำหน้าที่ให้ความหมายเกี่ยวกับช่วงเวลา เช่น “ณ ขณะนั้น” “ในขณะเดียวกัน” หรือ “ในเวลาเดียวกัน” เพื่อทำให้เกิดการคิดภาพที่ต่อเนื่องและได้รับอรรถรสและความรู้สึกจากละครโทรทัศน์มากยิ่งขึ้น และไม่ถูกดึงความสนใจออกจากการรับชม ในขณะที่หากเป็นการเกิดขึ้นของภาพที่ทำหน้าที่แทนการกระทำบางอย่าง ผู้เขียนบทบรรยายไม่จำเป็นต้องตีความให้ เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างผู้พิการทางการมองเห็นระบุว่าสามารถเข้าใจความหมายเชิงสัญลักษณ์จากรหัสภาพที่แทนการกระทำได้

จากผลการสนทนากลุ่มเรื่องการรับรู้การตีความในบทบรรยายภาพ จากกลุ่มตัวอย่างผู้พิการทางการมองเห็นทั้ง 3 ลักษณะ สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1) ผู้พิการทางการมองเห็นมีแนวโน้มที่จะเชื่อมโยงลักษณะของภาพบางอย่าง เข้ากับลักษณะทางการมองเห็นของมนุษย์ และผู้วิจัยพบว่า อย่างไรก็ตาม ผู้พิการทางการมองเห็นยังคงมีความต้องการให้เกิดการ “ตีความ” ในบางลักษณะของรหัสภาพ ทั้งรหัสภาพที่เกี่ยวข้องกับการมองเห็นของตัวละคร (แทนสายตา) และรหัสภาพที่เกี่ยวข้องกับเวลาในเรื่อง (ภาพตัด) โดยความต้องการให้เกิดการตีความในบทบรรยายภาพลักษณะนี้ มีความสอดคล้องกับแนวคิดในการสร้างบทบรรยายภาพของ Joel Snyder (2014) ที่ระบุว่า ผู้จัดทำบทบรรยายควรหลีกเลี่ยงการใช้คำศัพท์ที่เป็นเชิงเทคนิค (Jargons) รวมถึงคำศัพท์ที่เป็นเชิงการผลิตภาพยนตร์ (Cinematic Terms) เพื่อให้สอดคล้อง

กับเจตนาเริ่มต้นของผู้สร้างงานที่ต้องการ “ไม่ให้ผู้ชมรู้ได้ว่าสิ่งที่เกิดขึ้นในจอไม่ใช่เรื่องจริง” กล่าวคือ เพื่อให้ผู้ชมได้รับอารมณ์สไปพร้อมๆ กับเรื่องราวได้โดยไม่จำเป็นต้องสะดุดกับคำศัพท์เชิงเทคนิคเหล่านั้น ในขณะที่เดียวกัน ความต้องการให้เกิดการตีความในลักษณะดังกล่าว ก่อให้เกิด “ความรู้สึก” ได้มากกว่าการใช้เป็นรหัสภาพอย่างตรงไปตรงมา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดจาก Kleege (2008) ที่ระบุว่า ผู้พิจารณาการมองเห็นจะต้องสามารถสัมผัสได้ถึง “ความรู้สึก” จากสิ่งต่างๆ

แต่อย่างไรก็ตาม การตีความในบทบรรยายภาพสำหรับผู้พิจารณาการมองเห็นนั้น มีความขัดแย้งต่อแนวคิดการสร้างเสียงบรรยายภาพ ที่ระบุว่า พื้นฐานของการสร้างบทบรรยายภาพคือ ความเป็น “วัตถุวิสัย” (Objectivity) ของภาพยนตร์ และผู้สร้างบทบรรยายภาพต้องบรรยายเพียงสิ่งที่ตาเห็น หรือ What You Say Is What You See เท่านั้น แล้วปล่อยให้ผู้รับสารเป็นผู้ตีความด้วยตนเอง (Snyder, 2014)

และลักษณะการตีความการเกิดขึ้นของภาพดังกล่าว ทำให้เกิดการรับรู้สุนทรียภาพ (Aesthetics) จากละครโทรทัศน์ ในรูปแบบของความต่อเนื่อง และไม่สะดุดกับคำศัพท์เชิงเทคนิค การถ่ายทำอีกด้วย

2) จากการสนทนากลุ่มเรื่องการตีความในบทบรรยายภาพ ผู้วิจัยพบว่า การรับรู้สุนทรียภาพ (Aesthetics) ในจินตนาการจากบทบรรยายภาพ ส่วนหนึ่งมาจากการให้รายละเอียดของบทบรรยายภาพ ที่เอื้อต่อการจินตนาการของผู้พิจารณาการมองเห็น ซึ่งจะเห็นได้ว่า ในเรื่องลักษณะทางกายภาพของตัวละคร ที่เป็นส่วนเกี่ยวกับลักษณะ รูปร่าง หน้าตา ของตัวละครโดยตรงนั้น กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดระบุว่า ไม่ควรเป็นการตีความหรือสรุปความ แต่ควรบรรยายไว้ในเชิงรายละเอียด เพื่อที่กลุ่มตัวอย่างผู้พิจารณาการมองเห็นจะได้สามารถรับรู้และคิดภาพตามได้ที่ละส่วน ซึ่งผลการวิจัยที่ได้ มีความขัดแย้งกับแนวคิดของ Sacks (2003) ที่ระบุว่า ผู้พิจารณาการมองเห็นแบบตาบอดภายหลัง พบว่ามีความยากในการจินตนาการถึงลักษณะทางกายภาพของบุคคล ลักษณะสีผิว สีผม หน้าตา หรือแม้กระทั่งบางครั้งในความคิด(ของเขา) ผู้คนที่ปรากฏอาจไม่มีแขน ไม่มีศีรษะ หรือนิ้วมือ และไม่สามารถที่จะจินตนาการรายละเอียดทางกายภาพของบุคคลได้ แต่ผลการวิจัยที่เกิดขึ้น มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภทิธีรา สารกรบริรักษ์ (2558) ที่ระบุว่า ผู้พิจารณาการมองเห็นยังคงต้องการรายละเอียดในการบรรยายอยู่ เช่น รายละเอียดสิ่งของ เครื่องใช้ เครื่องแต่งกาย สีหน้าของผู้ดำเนินรายการ โดยผู้พิจารณาการมองเห็นมีความต้องการมากกว่าเพียงชื่อเฉพาะ หรือการสรุปความ เช่น การบอกว่าแต่งกายแบบญี่ปุ่น อาจไม่ก่อให้เกิดความหมายในการคิดเป็นภาพ ดังนั้นบทบรรยายภาพควรมีการนำเสนอรายละเอียดตามมาด้วย เพื่อให้เกิดการคิดเป็นภาพได้ชัดเจนขึ้น

ข้อสังเกตอีกประการหนึ่งในเรื่องการตีความ ผู้วิจัยพบว่า เมื่อดำเนินการสนทนากลุ่มในเรื่องการตีความ กลุ่มตัวอย่างผู้พิการทางการมองเห็นมีการให้ความเห็นเกี่ยวกับการรับรู้สุนทรียภาพ (Aesthetics) จากรายละเอียดที่ปรากฏในบทบรรยายภาพในการรับชมละครโทรทัศน์ที่มีเสียงบรรยายภาพอยู่บ่อยครั้ง เช่น ได้ธรรมาศมากขึ้น ไม่สะดุด จินตนาการได้ชัดเจน คิดภาพได้ต่อเนื่องมากยิ่งขึ้น เป็นต้น ที่เห็นได้อย่างชัดเจนได้แก่ การตีความเรื่องลักษณะการเกิดขึ้นของภาพโดยกลุ่มตัวอย่างผู้พิการทางการมองเห็นส่วนใหญ่ ระบุว่าทำให้เกิดการจินตนาการที่ไม่สะดุด และเข้าถึงอารมณ์ของตัวละครได้ด้วย ทำให้เห็นว่า **การตีความในบทบรรยายภาพนั้น นำไปสู่การรับรู้สุนทรียภาพได้มากกว่าความเข้าใจ** เมื่อพิจารณาจากผลการวิจัยข้างต้น พบว่ามีความไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ อารดา ครุจิต (2558) ที่ระบุว่า แนวทางการบรรยายแบบตีความจะเห็นว่าผู้ผลิตเป็นผู้มีอิสระในการตัดสินใจว่าอะไรเหมาะสมตามสามัญสำนึกและเคารพเจตจำนงของเนื้อหาต้นฉบับ สื่อเสียงบรรยายภาพสามารถตีความได้ หากการตีความนั้น **ก่อให้เกิดความเข้าใจ** เมื่อพิจารณาตามแนวคิดของ อารดา ครุจิต (2558) ที่ระบุว่า

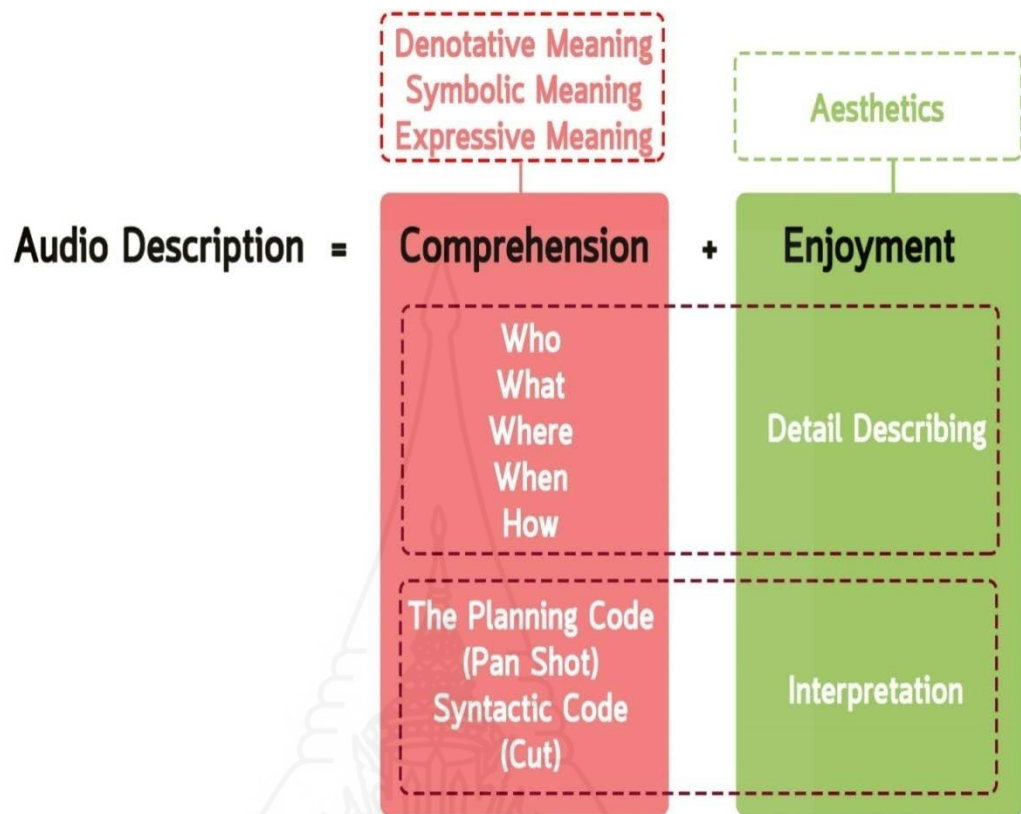
$$\text{เสียงบรรยายภาพ} = \text{ความเข้าใจ (Comprehension)} + \text{ความบันเทิง (Enjoyment)}$$

ผู้วิจัยพบว่า จากการสนทนากลุ่มเกี่ยวกับการนำเสนอรหัสภาพในบทบรรยายภาพ ทำให้กลุ่มตัวอย่างผู้พิการทางการมองเห็นเกิดการรับรู้ความหมายโดยตรง (Denotative Meaning) และความหมายเชิงสัญลักษณ์ (Symbolic Meaning) และการรับรู้ความหมายเชิงอารมณ์ (Expressive Meaning) ซึ่งนำไปสู่ความเข้าใจเรื่องราวได้มากขึ้นในขณะเดียวกัน จากการสนทนากลุ่มในเรื่องการตีความและรายละเอียดในบทบรรยาย กลุ่มตัวอย่างผู้พิการทางการมองเห็นมีการกล่าวถึงสุนทรียภาพ (Aesthetics) จากเรื่องราวอยู่มากกว่าความหมายโดยตรงและสัญลักษณ์ ซึ่งนำไปสู่ความบันเทิงหรือความสุนทรีย์ที่กลุ่มผู้พิการทางการมองเห็นสามารถที่จะได้รับจากเรื่องราวในละครโทรทัศน์อีกด้วย ซึ่งเมื่อพิจารณาทั้งในเรื่องการเข้ารหัสภาพและการตีความแล้ว พบว่าผลการวิจัยมีส่วนทับซ้อนที่น่าสนใจ คือ รหัสภาพที่เป็นการ Pan ภาพ และ Cut ภาพ เป็นสองลักษณะรหัสภาพที่กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดระบุว่า “ควรจะต้อง” มีระบุอยู่ในบทบรรยายภาพ ในขณะเดียวกัน รหัสภาพทั้ง 2 รหัสดังกล่าว ควรจะมีการนำเสนอในรูปแบบที่มีการตีความเป็นคำอื่นๆ เช่น “ทัพมองออกไปเห็น.....” “ทัพกวาดสายตาไปทางซ้าย.....” “ณ ขณะนั้น” “ในเวลาเดียวกัน”... จะทำให้เกิดสุนทรียภาพในการรับชมได้มากยิ่งขึ้น และสามารถติดตามเรื่องราวได้เข้าใจมากยิ่งขึ้นด้วย แสดงว่า แนวทางที่เหมาะสมสำหรับการเกิดความเข้าใจและการรับรู้สุนทรียภาพจากเสียงบรรยายภาพในละครโทรทัศน์ของผู้พิการทางการมองเห็น ก็ไม่สามารถหลุดพ้นจากการตีความได้

ดังนั้น จากงานวิจัยชิ้นนี้ อาจสรุปได้ว่า ความเข้าใจ (Comprehension) ที่เกิดขึ้นในสื่อเสียงบรรยายภาพ นอกจากข้อมูลพื้นฐานที่อยู่ในเรื่อง คือ องค์ประกอบที่ควรได้รับการกล่าวถึงในบทบรรยายภาพส่วนใหญ่ไปในทิศทางเดียวกัน คือ ควรครอบคลุมใน 5 หมวด ได้แก่ When Where What Who และ How โดยมีรายละเอียดปลีกย่อยที่แตกต่างกันออกไป สามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้ (Rai, Greening and Petre, 2010 ; Dosch and Benecke, 2004 ; American Council of the Blind, 2009 ; Lopez Vera, 2007)

- 1) Where องค์ประกอบที่จะบอกสถานที่ ได้แก่ สถานที่, นาก, ระยะ, การเปลี่ยนแปลงของฉาก
- 2) When องค์ประกอบเรื่องเวลา ได้แก่ ช่วงเวลาของวัน, ลักษณะแสง (ความมืดสว่าง)
- 3) Who องค์ประกอบเรื่องบุคคล ได้แก่ ตัวละคร, การแต่งกาย, ลักษณะทางกายภาพ, อายุ, การแสดงออกทางใบหน้า, ลักษณะการแสดงออกทางร่างกาย (Body Language), เชื้อชาติ (ถ้าเกี่ยวข้อง)
- 4) What องค์ประกอบที่เกิดขึ้นบนหน้าจอ (ภาพยนตร์) ได้แก่ เสียงประกอบที่ยากต่อการระบุ, ตัวอักษรที่ปรากฏบนจอ (ภาพยนตร์), การเปิดเรื่อง/เครดิตท้ายเรื่อง
- 5) How การพัฒนาและการดำเนินไปของการกระทำ (จากตัวละคร)

ในขณะเดียวกัน การนำเสนอห้สภาพเช่น การ Pan ภาพ หรือ การ Cut ภาพ จะสามารถนำไปสู่ความเข้าใจได้มากขึ้น ผู้จัดทำบทบรรยายภาพควรให้รายละเอียดที่เอื้อต่อการจินตนาการของผู้พิการทางการมองเห็น เพื่อทำให้เกิดสุนทรียภาพที่มากขึ้น ถึงแม้ว่าจะมีการตีความสรุปความเกิดขึ้นอยู่แล้วก็ตาม บทบรรยายภาพที่ทำให้เกิดความเข้าใจ (Comprehension) และการบันเทิง (Enjoyment) สำหรับผู้พิการทางการมองเห็นนั้น อาจไม่สามารถปราศจากการตีความได้ 100% การตีความที่เหมาะสม ยอมรับได้จากผู้พิการทางการมองเห็น และเป็นประโยชน์ในเชิงการรับสาร รวมทั้งสอดคล้องกับความต้องการของผู้พิการทางการมองเห็นทั้ง 3 ลักษณะ คือ การนำเสนอ การเกิดขึ้นของภาพในรูปแบบการตีความดังกล่าว ทั้งการ Pan และ Cut ภาพดังรายละเอียดข้างต้น ซึ่งจากข้อมูลทั้งหมด ผู้วิจัยสามารถจัดทำแบบจำลองสำหรับการจัดทำบทบรรยายภาพดังต่อไปนี้

ภาพที่ 6.1 แบบจำลองการสร้างเสียงบรรยายภาพในละครโทรทัศน์เพื่อผู้พิการทางการมองเห็น
ที่มา: พัฒนาจาก อารดา ครุจิต (2558)

จากแนวคิดตั้งต้น เสียงบรรยายภาพ = ความเข้าใจ + ความบันเทิง (Audio Description = Comprehension + Enjoyment) สามารถแยกผลของเสียงบรรยายภาพออกเป็น 2 กรอบใหญ่ๆ คือ กรอบของ Comprehension ซึ่งภายในกรอบ ประกอบด้วย Who What Where When How The Planning Code (Pan Shot) และ Syntactic Code (Cut) เรียงลงมาด้านล่างถัดไปทางขวาเป็นกรอบของ Enjoyment ประกอบด้วย Detail Describing และ Interpretation เรียงลงมาด้านล่าง ซึ่งมีกรอบแนวนอนเชื่อมโยงระหว่าง Who What Where When How จากกรอบของ Comprehension ทางซ้าย เข้ากับ Detail Describing ในกรอบของ Enjoyment ทางฝั่งขวา และมีกรอบแนวนอนเชื่อมโยง Pan Shot และ Cut จากกรอบของ Comprehension ทางซ้าย เข้ากับ Interpretation ในกรอบของ Enjoyment ทางฝั่งขวา ด้านบนของกรอบ Comprehension โยงขึ้นไปสู่กรอบเส้นประ ด้านในมีข้อความตัวอักษร Denotative Meaning, Symbolic Meaning และ Expressive Meaning เรียงจากบนลงล่าง ด้านบนของกรอบ Enjoyment โยงขึ้นไปสู่กรอบเส้นประ ด้านในมีข้อความตัวอักษร Aesthetics

5. ลักษณะเสียงบรรยายภาพที่เหมาะสมต่อผู้พิการทางการมองเห็น

สำหรับลักษณะเสียงบรรยายที่เหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่างผู้พิการทางการมองเห็นแบบตาบอดแต่กำเนิด พบว่า อุปสรรคอย่างหนึ่งที่กลุ่มตัวอย่างได้มีการระบุถึง คือ **เรื่องของการไม่เคยมีประสบการณ์กับสิ่งต่างๆที่อยู่ในสื่อ** ทำให้การคิดภาพตามค่อนข้างเป็นไปได้ยาก ซึ่งบางครั้งการให้รายละเอียดที่เอื้อต่อการนึกภาพได้ อาจจะสามารถช่วยให้เกิดจินตนาการตามได้มากขึ้น และรวมถึงการเลือกใช้คำให้มีปริมาณที่เหมาะสม จะเอื้อต่อการจินตนาการได้มากกว่าการให้ข้อมูลที่มากเกินไป ซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับความต้องการของผู้พิการทางการมองเห็นแบบสายตาลือன்றาง นอกจากนี้ยังมีเรื่องของเนื้อเสียงและน้ำเสียงของผู้บรรยายภาพด้วย ซึ่งยังเป็นประเด็นที่ยังไม่ได้ข้อสรุป กล่าวคือ **กลุ่มตัวอย่างผู้พิการทางการมองเห็นแบบตาบอดแต่กำเนิดส่วนหนึ่งระบุว่า เสียงบรรยายภาพที่พิจารณาถึงเนื้อเสียงของผู้บรรยายที่เหมาะสมกับละครนั้นๆ รวมถึงเรื่องของความรู้สึกที่ออกมาทางน้ำเสียง ไม่ควรเรียบจนเกินไปอีกด้วย** แต่ในขณะเดียวกัน **กลุ่มตัวอย่างอีกส่วนหนึ่งมีความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะเสียงบรรยายภาพที่ดี แตกต่างออกไป** กล่าวคือ **เห็นว่ามีความเหมาะสมแล้ว ที่เสียงบรรยายภาพควรเป็นเสียงที่เรียบและปราศจากอารมณ์ความรู้สึก** ส่วนผู้พิการทางการมองเห็นจะสามารถรับรู้อารมณ์ความรู้สึกได้ผ่านส่วนต่างๆ ของละครโทรทัศน์อยู่ดี ดังนั้นเสียงของผู้บรรยายไม่จำเป็นต้องใส่ความรู้สึกลงไปด้วย ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างผู้พิการทางการมองเห็นแบบตาบอดภายหลัง ส่วนหนึ่งระบุว่า การบรรยายในลักษณะที่มีการเข้ารหัสภาพ เป็นสิ่งที่เหมาะสมและเข้าใจภาพได้มากขึ้น แต่ส่วนใหญ่ระบุว่า **มีการใส่คำที่แน่นจนกระทั่งทำให้เกิดความเร็วในการบรรยายภาพ จนกลายเป็นอุปสรรคต่อการฟัง และจินตนาการ**

นอกจากนี้ ผู้วิจัยพบว่า ปัญหาและข้อจำกัดที่พบจากการสนทนากลุ่ม เกี่ยวกับการรับชมรายการโทรทัศน์ที่มีเสียงบรรยายภาพ คือ **กลุ่มตัวอย่างระบุว่า ทราบว่ามีรายการโทรทัศน์ที่มีเสียงบรรยายภาพ ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส แต่ตนไม่ทราบวิธีการเปิดไปยังช่องดังกล่าวจากระบบโทรทัศน์แบบดิจิทัล และรวมถึงเรื่องเวลาในการออกอากาศของรายการนั้นๆ ความไม่น่าสนใจ หรือไม่สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มตัวอย่าง** ซึ่งกลายเป็นที่ไม่เอื้อต่อการรับชมด้วย ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างบางส่วนได้กล่าวถึงรายการที่เป็นของต่างประเทศที่มีการผลิตเสียงบรรยายภาพและออกอากาศทางโทรทัศน์ด้วย และกลุ่มตัวอย่างยังระบุว่า บางครั้งสิ่งที่มีความต้องการของผู้พิการทางการมองเห็น คือ การที่รายการโทรทัศน์ต่างๆ ให้รายละเอียดเกี่ยวกับข้อความที่ปรากฏขึ้นบนหน้าจอ เช่น รายชื่อผู้โชคดี ที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้ (ในกรณีที่มีการร่วมสนุก) หรือการบอกตำแหน่งบนหน้าจอโทรทัศน์ให้ชัดเจน เพื่อเปิดโอกาสให้กลุ่มผู้พิการทางการมองเห็นสามารถมีส่วนร่วมกับการรายการโทรทัศน์ได้มากขึ้น

จากข้อมูลที่ผู้วิจัยพบจากการศึกษาเรื่องการรับรู้ของผู้พิการทางการมองเห็นจากบทบรรยายภาพทั้งแบบเข้ารหัสภาพแต่ไม่ดีความ และแบบเข้ารหัสภาพและดีความ ผู้วิจัยพบว่า การตีความในบทบรรยายภาพนั้น ไม่ได้ก่อให้เกิดการรับรู้ในลักษณะต่างๆ ได้มากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และในทางตรงกันข้าม การบรรยายรายละเอียดอย่างตรงไปตรงมานั้น เป็นการส่งเสริมให้ผู้พิการทางการมองเห็นสามารถเข้าถึงอรรถรส และสุนทรียภาพของละครโทรทัศน์ได้มากกว่า และการตีความที่ก่อให้เกิดผลเชิงบวกอย่างชัดเจนต่อกลุ่มตัวอย่างผู้พิการทางการมองเห็นทุกกลุ่ม มีเพียงการตีความลักษณะการเกิดขึ้นของภาพ แบบ Pan Shot และการร้อยเรียงภาพแบบ Cut เท่านั้น

ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับลักษณะเสียงบรรยายภาพในรายการโทรทัศน์ ที่ปรากฏเป็นมาตรฐานการสร้างเสียงบรรยายภาพในประเทศต่างๆ พบว่า แนวคิดด้านหนึ่งที่สนับสนุนบทบรรยายภาพที่ไม่ควรมีคำศัพท์ในเชิงภาพยนตร์ หรือการตีความ แนวทางเหล่านี้มักปฏิเสธการให้ข้อมูลที่เป็นเชิงเทคนิคการผลิตภาพยนตร์ หรือ Film Techniques ได้แก่ แนวคิดจากฝั่งสหรัฐอเมริกา Joel Snyder (สัมภาษณ์, 2014) ผู้ก่อตั้งบริษัทรับผลิตเสียงบรรยายภาพในสหรัฐอเมริกา (Audio Description LLC.) ได้กล่าวว่าผู้จัดทำบทบรรยายควรหลีกเลี่ยงการใช้คำศัพท์ที่เป็นเชิงเทคนิค (Jargons) รวมถึงคำศัพท์ที่เป็นเชิงการผลิตภาพยนตร์ (Cinematic Terms) เพื่อให้สอดคล้องกับเจตนาเดิมของผู้สร้างงานที่ต้องการ “ไม่ให้ผู้ชมรู้ว่าสิ่งที่เกิดขึ้นในจอไม่ใช่เรื่องจริง” กล่าวคือ เพื่อให้ผู้ชมได้รับอรรถรสไปพร้อมกับเรื่องราวได้โดยไม่จำเป็นต้องสะดุดกับคำศัพท์เชิงเทคนิคเหล่านั้น และรวมไปถึง แนวทางการสร้างบทบรรยายภาพในหลายประเทศยังคงระบุว่า การสร้างบทบรรยายภาพในสื่ออื่น ไม่ควรมีอัตวิสัยของผู้เขียนบทบรรยาย การตัดสินเชิงคุณภาพ (Qualitative Judgments) หรือข้อคิดเห็น โดยสิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่ไม่จำเป็นและไม่ต้องการในบทเสียงบรรยายภาพ โดยในแนวทางบางประเทศ ได้มีการระบุไว้ในส่วนของกรอบแนวคิดเชิงจรรยาบรรณในการเขียนบทบรรยายที่จะต้องไม่นำเสนอความเป็นอัตวิสัยของผู้เขียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด WYSIWYS (What You Say Is What You See) ดังที่ได้กล่าวไว้ในส่วนที่มาและความสำคัญของงานวิจัย (American Council of the Blind, 2009 ; Spanish Standard UNE 153020, no date ; Dosch and Benecke, 2004 ; French Audio Description Charter, no date ; Snyder, 2014) ซึ่งผลการวิจัยที่เกิดขึ้นนั้น มีความสอดคล้องกับแนวคิดด้านดังกล่าว แต่ยังไม่ทั้งหมด กล่าวคือ ถึงแม้ว่าการที่บทบรรยายภาพมีการระบุการเข้ารหัสภาพไว้รหัสภาพบางส่วนมีความสอดคล้องกับแนวคิดดังกล่าว คือ ไม่ก่อให้เกิดความเข้าใจต่อกลุ่มตัวอย่างผู้พิการทางการมองเห็น และดึงความสนใจของกลุ่มตัวอย่างผู้พิการทางการมองเห็น ออกจากอรรถรสในละครโทรทัศน์ แต่ในขณะเดียวกันบางรหัสภาพก็ยังคงเป็นความต้องการของกลุ่มตัวอย่างผู้พิการทางการมองเห็นอยู่ ได้แก่ ภาพเคลื่อนที่ช้าๆ ไปทางซ้าย และภาพตัด ซึ่งทั้งสองรหัสภาพนั้น กลุ่มตัวอย่างผู้

พิการทางการมองเห็นทั้ง 3 ลักษณะ มีความต้องการให้นำเสนอในรูปแบบที่มีการตีความลักษณะ การเกิดขึ้นของภาพด้วย โดยสามารถทำให้เกิดความมีอรรถรส การรับชมได้อย่างไม่สะดุด ตลอดจนความเข้าใจในความหมายเชิงสัญลักษณ์ หรืออารมณ์ความรู้สึกตามมาอีกด้วย

โดยความต้องการให้เกิดการตีความดังกล่าว นั้น สอดคล้องกับแนวคิดอีกด้านหนึ่ง ของการสร้างเสียงบรรยายภาพ คือแนวคิดในด้านที่สนับสนุนให้สามารถมีการเขียนบทบรรยาย ภาพแบบตีความได้ ทั้งนี้แนวทางการสร้างเสียงบรรยายภาพของสหราชอาณาจักร ADLAB (2014) และ Bittner (2012) ระบุว่า ข้อมูลเชิงเทคนิคการเช่น มุมกล้อง หรือมุมมองต่างๆ การเปลี่ยนผ่าน ของภาพ และองค์ประกอบต่างๆ ในภาษาภาพยนตร์ ควรปรากฏอยู่ในการบรรยายภาพด้วย ซึ่ง Bruan (2008) ระบุว่าเกี่ยวกับเทคนิคการผลิตภาพยนตร์ว่า ภาพยนตร์ไม่ได้เกิดขึ้นได้โดยบังเอิญ เทคนิคการผลิตเหล่านี้ จะมีการใช้เพื่อนำเสนอความหมาย บรรยายภาพ หรืออารมณ์บางอย่าง ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการสร้างเสียงบรรยายภาพของ ADLAB (2014) ในสหราชอาณาจักรที่ระบุว่า เทคนิคการถ่ายทำภาพยนตร์ (Film Techniques) สามารถส่งผลต่อภาพยนตร์ได้ใน 4 ลักษณะ คือ ความหมายโดยตรง (Denotative Meaning) ความหมายเชิงอารมณ์ (Expressive Meaning) ความหมาย เชิงสัญลักษณ์ (Symbolic Meaning) และสุนทรียภาพ (Aesthetics) และนอกจากนี้ แนวทางของ สหราชอาณาจักร UK Of com ระบุว่า ผู้บรรยายสามารถใช้คำบอกลักษณะ เช่น สวย หล่อ ได้ตาม เรื่องราวในสื่อ (Rai, Greening and Petre, 2010) และ ผู้สร้างบทบรรยายภาพก็เป็นผู้ชม ซึ่งหมายความว่า ภาพยนตร์ที่ได้รับการถ่ายทอดจากผู้สร้างบทบรรยายภาพมักจะเป็นการ “ตีความ” ของผู้สร้างบท บรรยายภาพอยู่ในตัว และถึงแม้ว่า ความเป็นอัตวิสัยจะเป็นเป้าหมายของการสร้างบทบรรยาย แต่บทบรรยายภาพมักมีความเป็นอัตวิสัย (Subjective) ที่เกิดจากการตีความของผู้เขียนบทอยู่แล้ว การแปรเปลี่ยนภาพเป็นคำที่ให้ข้อมูลที่จะชัดเจนมากหรือน้อยนั้นขึ้นกับความต้องการความชัดเจน ในเนื้อเรื่องว่าจะทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในความหมายหรือไม่ (Remael, Reviers and Vercauteren, no date in ADLAB, 2014) นอกจากนี้ งานวิจัยวิจัยศึกษาหลักการผลิตสื่อเสียงบรรยายภาพในโทรทัศน์ สำหรับผู้พิการทางการเห็น (อารดา ครุจิต, 2558) ได้ระบุถึงแนวทางการบรรยายแบบตีความ ว่า เห็นว่า ผู้ผลิตเป็นผู้มีอิสระในการตัดสินใจว่าอะไรเหมาะสมตามสามัญสำนึกและเคารพเจตจำนงของ เนื้อหาด้านลิขสิทธิ์เสียงบรรยายภาพคืองานด้านสื่อสารแบบหนึ่ง สื่อเสียงบรรยายภาพสามารถ ตีความได้ ถ้าหากการตีความนั้นก่อให้เกิดความเข้าใจ

จากผลการวิจัยที่เกิดขึ้น ผู้วิจัยสรุปว่า การทำให้เกิดความเข้าใจ และสุนทรียภาพ จากการรับชมละคร โทรทัศน์ที่มีเสียงบรรยายภาพนั้น การสร้างบทบรรยายภาพที่ปราศจากการ ตีความเลยอาจไม่สามารถเติมเต็มลักษณะการรับรู้ของผู้พิการทางการมองเห็นได้ ในขณะเดียวกัน การสร้างบทบรรยายภาพที่มีการตีความในทุกส่วนอาจทำให้ผู้พิการทางการมองเห็นขาดรายละเอียด

ในการจินตนาการ จนกระทั่งทำให้ขาดสุนทรียภาพและอรรถรสได้ การตีความในบทบรรยายภาพสามารถเกิดขึ้นได้บ้าง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อมีข้อจำกัดด้านเวลา แต่ในขณะที่เดียวกัน สิ่งที่มีความจำเป็นต่อการจินตนาการของผู้พิการทางการมองเห็น คือการให้รายละเอียด และรวมไปถึงการตีความลักษณะที่เกิดขึ้นของภาพ ได้แก่ ภาพที่เกี่ยวข้องกับการมองเห็น หรือการมองออกไปของตัวละคร (ภาพเคลื่อนไหวที่ซ้ำๆ ไปทางซ้าย) หรือ การเปลี่ยนแปลงทางด้านเวลาในเรื่อง (เช่น ภาพตัด) ยังคงปรากฏเป็นการตีความที่ผู้พิการทางการมองเห็น “ต้องการ” ในบทบรรยายภาพ

นอกจากนี้ ข้อสังเกตอีกประการหนึ่ง ที่ผู้วิจัยพบจากผลการวิจัย คือ กลุ่มตัวอย่างผู้พิการทางการมองเห็น มีแนวโน้มที่จะแปลลักษณะภาพ หรือรหัสภาพต่างๆ ให้เป็นการมองเห็นของตัวละคร มากกว่าที่จะเป็นมุมมองแบบ God Eye's View หรือมุมมองของคนดู ซึ่งทั้งนี้มีความสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับผู้พิการทางการมองเห็น จาก Kleege (2008) ที่ระบุว่า โดยส่วนหนึ่งที่ผู้พิการทางการมองเห็นจะสามารถเข้าใจหรือจินตนาการถึงสิ่งต่างๆ ได้นั้น ผู้พิการทางการมองเห็นจะต้องสามารถสัมผัสได้ถึง “ความรู้สึก” จากสิ่งต่างๆ ผู้พิการทางการมองเห็นจึงมีแนวโน้มที่จะแปลความหมายของลักษณะภาพต่างๆ ที่เกิดขึ้น แทนการมองเห็นของตัวละครในเรื่อง มากกว่าที่จะเป็นมุมมองที่เกิดจากบุคคลที่สาม ตามลักษณะของละครโทรทัศน์

4. สถานการณ์ปัจจุบัน และข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาเสียงบรรยายภาพสำหรับผู้พิการทางการมองเห็นในประเทศไทย

สถานการณ์สื่อเสียงบรรยายภาพในประเทศไทย มีความตื่นตัวเกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรมตั้งแต่ พ.ศ. 2557 โดยเริ่มออกอากาศครั้งแรกใน พ.ศ. 2556 (ภัทริรา สารากรบริรักษ์, 2557) จากนั้น ทางสถาบันคนตาบอดแห่งชาติเพื่อการวิจัยและพัฒนา ได้จัดฉายภาพยนตร์สื่อเสียงบรรยายภาพขึ้น เมื่อวันที่ 29 มิถุนายน 2557 จากนั้นมีความตื่นตัวตามมาในหลากหลายช่องทาง ทั้งการจัดฝึกอบรมให้แก่สถาบันการศึกษา สถานีโทรทัศน์ และผู้สนใจ หลังจากนั้นคณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ได้มีการทำสัญญากับ คณะกรรมการกิจการกระจายเสียงกิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ หรือ กสทช. เพื่อทดลองผลิตสื่อเสียงบรรยายภาพในรายการโทรทัศน์ และออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส ตั้งแต่ พ.ศ. 2557 – 2558 และสิ้นสุดสัญญาในการผลิตและออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอสในปี พ.ศ. 2558

ในขณะที่ทาง กสทช. ได้มีการออกประกาศเรื่องการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิผู้พิการให้เข้าถึงหรือรับรู้และใช้ประโยชน์ได้จากรายการของกิจการโทรทัศน์ ในรูปแบบของราชกิจจานุเบกษา ในวันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2559 โดยอ้างอิงจากนโยบายมาตรา 36 จากประกาศในปี 2551 ที่ระบุถึงการจัดให้มีบริการสำหรับผู้พิการทั้งทางการได้ยิน และทางการมองเห็นในรูปแบบของล่ามภาษามือ คำบรรยายเป็นอักษรวิ้ง และคำบรรยายเป็นเสียง สำหรับรายการที่นำเสนอข้อมูล

ข่าวสารสาธารณะ ซึ่งเป็นผลทำให้ประกาศใน พ.ศ. 2559 ได้มีการวางนโยบาย ในเรื่องสัดส่วนร้อยละ ของบริการต่างๆ ดังแสดงในตารางที่ 6.3

ตารางที่ 6.3 ตารางร้อยละของรายการประเภทข่าวสารหรือสาระที่เป็นสาธารณะประโยชน์ ที่กำหนดให้ต้องมีบริการพิเศษเพื่อผู้พิการ

ประเภทบริการ	ปีที่ 1	ปีที่ 2	ปีที่ 3	ปีที่ 4	ปีที่ 5
บริการล่ามภาษามือ (ร้อยละ)	5	5	7	7	9
บริการคำบรรยายแทนเสียง (ร้อยละ)	40	40	50	50	60
บริการเสียงบรรยายภาพ (ร้อยละ)	5	5	7	7	10

ที่มา: คณะกรรมการกิจการโทรทัศน์ กิจการกระจายเสียง และกิจการโทรคมนาคม (2559)

โดยข้อกำหนดในประกาศ กสทช. ในปี พ.ศ. 2559 ดังกล่าวกำหนดว่า นับจากประกาศ ฉบับนี้ได้บังคับให้ กำหนดให้ผู้ได้รับใบอนุญาตจะต้องให้บริการล่ามภาษามือ คำบรรยายแทนเสียง หรือเสียงบรรยายภาพ อย่างน้อย 60 นาทีต่อวัน เมื่อประกาศนี้มีผลบังคับใช้ครบ 1 ปีแล้ว (5 กุมภาพันธ์ 2560) ผู้ได้รับใบอนุญาตจะต้องให้บริการ ล่ามภาษามือ คำบรรยายแทนเสียง และเสียงบรรยายภาพ รวมกันอย่างน้อยวันละ 60 นาที และเมื่อประกาศนี้มีผลบังคับใช้ครบ 2 ปีแล้ว (5 กุมภาพันธ์ 2561) ผู้ได้รับใบอนุญาต จะต้องให้บริการล่ามภาษามือ คำบรรยายแทนเสียง และเสียงบรรยายภาพในอัตราส่วนร้อยละที่กำหนดดังตารางข้างต้น เมื่อพิจารณาร้อยละที่ทาง กสทช. ได้กำหนดไว้ดังกล่าว พบว่าในเชิงนโยบายหมายความถึงเพียงแค่ รายการที่เป็นข่าวสารหรือข้อมูล ที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะเท่านั้น

ต่อมา ในวันที่ 4 เมษายน 2560 กสทช. ได้ทำการออกประกาศในรูปแบบของราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 134 ตอนพิเศษ 97 ง เรียกว่า ประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง การส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิคนพิการให้เข้าถึงหรือรับรู้ และใช้ประโยชน์จากรายการของกิจการโทรทัศน์ (ฉบับที่ 2) โดยมีเนื้อหาสำคัญเกี่ยวกับการเลื่อนการบังคับใช้ ในเรื่องการจัดทำบริการล่ามภาษามือ คำบรรยายแทนเสียง และเสียงบรรยายภาพ ดังนี้

1. ประกาศฉบับที่ 2 นี้จัดทำขึ้นเพื่อกำหนดระยะเวลาการบังคับใช้ประกาศ เกี่ยวกับบริการทั้ง 3 โดยเป็นการประกาศให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ และเพื่อไม่ให้เป็นการระแกว่าผู้รับใบอนุญาตอย่างเกินสมควร

2. ประกาศฉบับที่ 2 นี้จัดทำขึ้นเพื่อเปลี่ยนแปลงกรอบเวลาและการบังคับใช้ที่เคยได้ระบุไว้ในประกาศฉบับปี 2559 ดังนี้ กำหนดให้เมื่อประกาศฉบับปี 2559 ได้มีการบังคับใช้เป็นระยะเวลา 2 ปี ตรงกับวันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2561 (จากเดิมกำหนดไว้เพียง 1 ปี) กำหนดให้ผู้ได้รับใบอนุญาตจะต้องให้บริการ ล่ามภาษามือ คำบรรยายแทนเสียง และเสียงบรรยายภาพ **รวมกัน**อย่างน้อยวันละ 60 นาที และเมื่อประกาศนี้มีผลบังคับใช้ครบ 3 ปี ตรงกับวันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2562 (จากเดิมกำหนดไว้เพียง 2 ปี) ผู้ได้รับใบอนุญาต จะต้องให้บริการล่ามภาษามือ คำบรรยายแทนเสียง และเสียงบรรยายภาพในอัตราส่วนร้อยละที่กำหนด

จากประกาศฉบับดังกล่าว พบว่า ทาง กสทช. ได้ทำการหยุดนโยบายกำหนดเรื่องบริการสำหรับผู้พิการไว้ชั่วคราว กล่าวคือ เปิดให้มีช่วงเวลาผ่อนผันในการออกอากาศเป็นระยะเวลา 1 ปี ด้วยเหตุผลในเรื่องการเตรียมความพร้อมและปัจจัยเชิงเศรษฐกิจของสถานีโทรทัศน์ ณ ขณะนั้น ทำให้สถานการณ์เสียงบรรยายภาพในรายการโทรทัศน์สำหรับผู้พิการในประเทศไทยมีการหยุดชะงักลงไปเล็กน้อย โดยจากสถานการณ์ดังกล่าว ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับสื่อเสียงบรรยายภาพในรายการโทรทัศน์จาก 5 ฝ่าย คือ ผู้ชมที่เป็นผู้พิการทางการมองเห็น, ผู้ผลิตเสียงบรรยายภาพในรายการโทรทัศน์, นักวิชาการในสายนิเทศศาสตร์, สถานีโทรทัศน์ หรือผู้ได้รับใบอนุญาต และ หน่วยงานที่ทำหน้าที่กำกับดูแลในเชิงนโยบาย (ในที่นี้ คือ กสทช.) ซึ่งสามารถสรุปผลได้เป็น 4 ประเด็น ดังต่อไปนี้

1. มุมมองต่อสถานการณ์เสียงบรรยายภาพในรายการโทรทัศน์ในประเทศไทยปัจจุบัน และความคาดหวังต่อสถานการณ์เสียงบรรยายภาพ หลังจากมีประกาศพระราชกฤษฎีกา พ.ศ. 2559

ผู้ชมที่เป็นผู้พิการทางการมองเห็น ไม่ได้คาดหวังเรื่องจำนวนสื่อเสียงบรรยายภาพที่จะมีการออกอากาศในสื่อโทรทัศน์ และไม่ได้คาดหวังเรื่องประเภทรายการใดรายการหนึ่ง แต่ในขณะเดียวกัน ความต้องการพื้นฐานแรกเริ่มสำหรับผู้พิการทางการมองเห็น คือ การมีการระบุเรื่องการออกอากาศอย่างชัดเจน และการประชาสัมพันธ์ที่เข้าถึงกลุ่มผู้พิการทางการมองเห็นโดยตรง โดยในขณะนี้ ทางผู้ชมที่เป็นผู้พิการทางการมองเห็นยังไม่สามารถสังเกตความเคลื่อนไหวใดๆ ในเรื่องสื่อเสียงบรรยายภาพในรายการโทรทัศน์ได้เลย ซึ่งนอกจากการสัมภาษณ์เชิงลึกแล้ว ผู้วิจัยได้ทำการสนทนากลุ่มจากกลุ่มตัวอย่างผู้พิการทางการมองเห็นทั้ง 3 ประเภท พบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้พิการทางการมองเห็นทั้ง 3 ลักษณะทั้งหมดระบุว่า **ตนไม่ได้รับสื่อเสียงบรรยายภาพจากโทรทัศน์ โดยมีสาเหตุหลักๆ มาจาก (1) รายการไม่เป็นที่น่าสนใจสำหรับตนเอง แต่ตนเองทราบว่ามีออกอากาศทางโทรทัศน์ ซึ่งสอดคล้องกับผลที่ได้จากการสนทนากลุ่ม เกี่ยวกับลักษณะเสียงบรรยาย**

ภาพที่ผู้พิการทางการมองเห็นต้องการ (2) ตนเองไม่ทราบว่ามีการออกอากาศรายการโทรทัศน์ที่มีเสียงบรรยายภาพ และ (3) ปัญหาเรื่องการเปลี่ยนผ่านไปสู่ระบบโทรทัศน์ดิจิทัล

ในขณะที่ผู้ผลิตเสียงบรรยายภาพในสื่อ (ผู้ออกแบบเสียงในสื่อ) ระบุว่า ความคาดหวังหลังจากที่มีการประกาศนโยบายเรื่องบริการเสียงบรรยายภาพในสื่อโทรทัศน์ ในปี พ.ศ. 2559 คือ **คาดหวังว่าตนจะได้มีโอกาสในการทำงานเสียงบรรยายใหม่ๆ ที่มากขึ้น ในหลากหลายรูปแบบ** รายการส่วนในมุมมองของนักวิชาการทางนิเทศศาสตร์ จากการเริ่มประกาศใช้นโยบายเกี่ยวกับบริการเสียงบรรยายภาพในโทรทัศน์ พบว่า มีความกังวลเรื่องกระแสด้านบริการเสียงบรรยายภาพจากสถานีโทรทัศน์ แต่ในความเป็นจริงพบว่าสถานีโทรทัศน์มีทัศนคติเชิงบวกต่อนโยบายดังกล่าว และ**สถานีโทรทัศน์ขนาดใหญ่มีการจัดตั้งหน่วยงานเพื่อรับผิดชอบการผลิตเสียงบรรยายภาพโดยตรง**

นอกจากนี้ ความตื่นตัวต่อสถานการณ์ดังกล่าวจากทางสถานีโทรทัศน์ พบว่าทางสถานีโทรทัศน์ได้มีการเตรียมการล่วงหน้าในการถ่ายทอดความรู้ให้แก่บุคลากรที่มีความเกี่ยวข้องกับกระบวนการผลิตและออกอากาศเสียงบรรยายภาพในโทรทัศน์ ซึ่งสอดคล้องกับมุมมองของนักวิชาการนิเทศศาสตร์ พร้อมทั้งสถานีโทรทัศน์มีการหาเครือข่ายพันธมิตรทั้งในเชิงวิชาชีพและวิชาการ รวมถึงการรับฟังความคิดเห็นเบื้องต้นจากผู้พิการทางการมองเห็นด้วย ในขณะที่มุมมองจากหน่วยงานที่ทำหน้าที่กำกับดูแลเชิงนโยบาย (คือ กสทช.) ระบุว่าในช่วงหลังที่ประกาศได้ถูกบังคับใช้ใน พ.ศ. 2559 ยังอยู่ใน**ช่วงบทเฉพาะกาลที่เปิดโอกาสให้ทางสถานีโทรทัศน์สามารถเลือกที่จะผลิตบริการเสริมได้ก็ได้** ในปริมาณที่กำหนด ทำให้ทางสถานีไม่เลือกที่จะผลิตสื่อเสียงบรรยายภาพ จึงยังไม่เห็นความเปลี่ยนแปลงในภาพรวมมากนัก

2. ข้อจำกัด อุปสรรคที่พบในการดำเนินงานหรือการเข้าถึงสื่อเสียงบรรยายภาพในรายการโทรทัศน์ และแนวทางแก้ไข

ผู้วิจัยพบว่า อุปสรรคและข้อจำกัดของผู้ชมที่เป็นผู้พิการทางการมองเห็นต่อการรับชมรายการโทรทัศน์ที่มีเสียงบรรยายภาพ **หลักๆ เป็นเรื่องของการเปลี่ยนผ่านเข้าสู่ระบบโทรทัศน์ดิจิทัล และช่วงเวลารวมถึงรูปแบบรายการที่ไม่สอดคล้องกับพฤติกรรมการรับชมของกลุ่มผู้ชม** และนอกจากนี้ยังพบว่า กลุ่มผู้ชมที่เป็นผู้พิการทางการมองเห็นระบุว่ายังไม่สามารถมีส่วนร่วมในกระบวนการผลิตและออกอากาศสื่อเสียงบรรยายยังค่อนข้างน้อยอยู่

ในขณะเดียวกันผู้ผลิตเสียงในรายการโทรทัศน์ ระบุว่า **อุปสรรคที่เกิดขึ้นต่อสถานการณ์เสียงบรรยายภาพ คือ ช่องว่างในนโยบายที่ทำให้ไม่เกิดการบังคับสัดส่วนของเสียงบรรยายภาพอย่างชัดเจนซึ่งทำให้สถานีโทรทัศน์สามารถหลีกเลี่ยงการทดลองผลิตเสียงบรรยาย**

ภาพ และไปผลิตบริการอื่นๆ ที่มีพื้นฐานและความคุ้นเคยอยู่ก่อนแล้วได้ เนื่องจากกระบวนการผลิตสื่อเสียงบรรยายภาพมีความซับซ้อนและเป็นศิลปะมากกว่าบริการอื่นๆ ซึ่งทำให้เกิดปัญหาการขาดแคลนทรัพยากรบุคคล และการใช้งบประมาณที่มากในการผลิตตามมา จนทำให้สถานีโทรทัศน์ไม่สามารถแบกรับค่าใช้จ่ายได้ทั้งหมด

ในมุมมองของตัวแทนนักวิชาการด้านนิเทศศาสตร์ พบว่าข้อจำกัดหรืออุปสรรคที่เกิดขึ้นในการผลิตและออกอากาศเสียงบรรยายภาพในละครโทรทัศน์ **ที่ชัดเจนคือเรื่องงบประมาณ** ที่ทางสถานีโทรทัศน์จะต้องแบกรับ ที่เป็นผลมาจากกระบวนการผลิตเสียงบรรยายภาพที่มีความซับซ้อนและเป็นศิลปะ และปัญหาเรื่องการขาดแคลนบุคลากรที่มีความสามารถและเหมาะสมสอดคล้องกับแนวคิดของผู้ผลิตเสียงบรรยายภาพ รวมทั้งปัญหาที่เกี่ยวข้องกับผู้รับสารที่เป็นผู้พิการทางการมองเห็น อย่างปัญหาด้านความเหลื่อมล้ำทางเทคโนโลยี (*Digital Divide*) โดยสอดคล้องกับแนวคิดของกลุ่มผู้รับชมที่เป็นผู้พิการทางการมองเห็นโดยนอกจากนี้ การกำหนดรูปแบบรายการโทรทัศน์ที่เป็นข่าวสารและข้อมูลที่เป็นข้อมูลสาธารณะประโยชน์ เท่านั้น ทำให้เป็นอีกข้อจำกัดหนึ่งในการผลิตเสียงบรรยายภาพได้

นอกจากนี้ จากมุมมองของสถานีโทรทัศน์ พบว่า อุปสรรคและข้อจำกัดที่เกิดขึ้นคือ **ปัญหาด้านบุคลากรที่ไม่เพียงพอต่อการรับผิดชอบเรื่องเสียงบรรยายภาพโดยตรง** ซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับมุมมองเรื่องอุปสรรค และข้อจำกัด จากผู้ผลิตเสียงบรรยายภาพ และนักวิชาการด้านนิเทศศาสตร์ ทำให้สถานีโทรทัศน์จำเป็นต้องเพิ่มภาระงานให้แก่บุคลากรที่อยู่ในสายงานการผลิตอยู่แล้ว อีกทั้งบุคลากรยังขาดความชำนาญในการผลิตเสียงบรรยายภาพด้วย และอุปสรรคที่เกิดจากตัวเนื้อหาข่าว คือ **เรื่องการกำหนดให้รายการประเภทข่าวสารสาระที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะเท่านั้น** ที่จะสามารถนับเป็นร้อยละได้ในเสียงบรรยายภาพ อาจจะไม่สอดคล้องกับโครงสร้างรายการโทรทัศน์ของบางสถานี ซึ่งสอดคล้องกับมุมมองของทุกฝ่ายอีกด้วย

ข้อจำกัดที่ทาง กสทช. พบ คือเรื่องของ**สถานะเศรษฐกิจในภาพรวม** ที่ทางสถานีโทรทัศน์จำเป็นต้องแบกรับภาระที่เพิ่มขึ้น สอดคล้องกับมุมมองจากผู้ผลิตเสียงบรรยายภาพ นักวิชาการนิเทศศาสตร์ และสถานีโทรทัศน์ รวมถึงการขาดแคลนองค์ความรู้ของบุคลากรผู้ปฏิบัติงาน และรูปแบบรายการที่ถูกกำหนดให้เป็นรายการข่าวสารสาระที่เป็นสาธารณะประโยชน์ เท่านั้นเช่นเดียวกับทุกฝ่าย

3. แนวโน้มของสถานการณ์เสียงบรรยายภาพในรายการโทรทัศน์ ภายหลังจากที่มีการประกาศเลื่อนการบังคับใช้ประกาศเกี่ยวกับบริการเสียงบรรยายภาพในรายการโทรทัศน์

แนวโน้มนโยบายการณัฐที่ผู้ชมที่เป็นผู้พิการทางการเมืองมองเห็นคาคหวังหลังจากมีการประกาศ ราชกิจจานุเบกษาใน พ.ศ. 2560 คือ **ผู้พิการทางการเมืองต้องการให้มีการ “ทดลองผลิตและออกอากาศ” รายการที่มีเสียงบรรยายภาพให้มากขึ้นและเป็นรูปธรรม ตลอดจนการเปิดโอกาสให้ผู้พิการทางการเมืองได้มีส่วนร่วมในกระบวนการต่างๆ มากขึ้นด้วย** โดยได้เสนอเป็นข้อเสนอแนะจากกลุ่มผู้ชมคือ ควรจะมีหลักประกันว่านโยบายบริการเสียงบรรยายภาพจะไม่มีการเลื่อนออกไปอีก ซึ่งสอดคล้องกับแนวโน้มนโยบายจากผู้ผลิตเสียงบรรยายภาพ **โดยผู้ผลิตเสียงบรรยายภาพในสื่อมีความคาคหวังถึงการอบรมและการให้ความรู้เชิงการผลิตมากขึ้น รวมทั้งควรมีการตรวจสอบความคืบหน้าในการผลิตและออกอากาศของแต่ละสถานีโทรทัศน์ให้ชัดเจนด้วย**

เช่นเดียวกันกับมุมมองเกี่ยวกับแนวโน้มนโยบายการณัฐเสียงบรรยายภาพ จากตัวแทนนักวิชาการด้านนิเทศศาสตร์ ระบุว่า เมื่อมีการประกาศใช้ ราชกิจจานุเบกษาใน พ.ศ. 2560 เพื่อกำหนดใช้มาตรการเรื่องบริการสื่อเสียงบรรยายภาพในรายการโทรทัศน์ออกไป 1 ปี **นักวิชาการด้านนิเทศศาสตร์ต้องการให้มีแนวโน้มนโยบายการณัฐเพิ่มเติมความรู้และความเข้าใจในสื่อเสียงบรรยายภาพมากขึ้น สถานีโทรทัศน์ขนาดใหญ่เริ่มมีการทดลองผลิตและออกอากาศ รวมถึงแนวโน้มนโยบายการณัฐหรือของบประมาณสนับสนุนการผลิตและออกอากาศ**

นอกจากนี้ เมื่อมีการประกาศเลื่อนการบังคับใช้ข้อกำหนดการให้บริการเสียงบรรยายภาพไปอีก 1 ปี **สถานีโทรทัศน์ระบุว่า แนวโน้มนโยบายการณัฐที่ควรเกิดขึ้นคือ ควรมีการเร่งพัฒนาบุคลากรที่มีคุณภาพมากขึ้น และควรมีหน่วยงานเพื่อตรวจสอบคุณภาพของเสียงบรรยายภาพ เช่นเดียวกับแนวความคิดจากผู้ผลิตเสียงบรรยายภาพในสื่อ และสถานีโทรทัศน์ Free TV ทั้ง 6 สถานีควรมีการผลิตและออกอากาศสื่อเสียงบรรยายภาพอย่างต่อเนื่องด้วย** ซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับแนวความคิดจากทุกส่วนเกี่ยวข้อง และในทิศทางเดียวกัน กสทช. คาคหวังในช่วงระยะเวลาในช่วงดังกล่าวคือ สถานีโทรทัศน์มีความรู้ความเข้าใจมากขึ้น และมีการทดลองผลิตและออกอากาศมากขึ้นตามไปด้วย

4. ภาพรวมในปัจจุบันและข้อเสนอแนะในการพัฒนาบริการเสียงบรรยายภาพสำหรับรายการโทรทัศน์ในประเทศไทย

ตัวแทนผู้ชมที่เป็นผู้พิการทางการเมืองมองเห็น ระบุว่า ควรมีการพัฒนาแนวทางเกี่ยวกับระบบเทคโนโลยีที่จะเอื้ออำนวยต่อการรับชมเสียงบรรยายภาพในรายการโทรทัศน์มากขึ้น โดยเมื่อเปรียบเทียบแล้ว **ผู้ชมที่เป็นผู้พิการทางการเมืองสามารถรับรู้ความคืบหน้าของสถานการณ์เสียงบรรยายภาพได้เพียงร้อยละ 1 เท่านั้น** จากความสำเร็จในเชิงนโยบายและการปฏิบัติทั้งหมด ซึ่งพบว่ามีความสอดคล้องจากผลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ผลิตเสียงบรรยายภาพ คือ ผู้ผลิตเสียง

บรรยายภาพในสื่อได้ระบุข้อเสนอแนะ โดยต้องการให้เกิดความเปิดกว้างในเรื่องประเภทรายการที่ควรมีการผลิตเสียงบรรยายภาพ เพื่อให้เกิดรายการและทางเลือกที่หลากหลายมากขึ้น โดยผู้ผลิตเสียงบรรยายภาพในสื่อ สามารถรับรู้ความคืบหน้าของสถานการณ์เสียงบรรยายภาพในปัจจุบันได้เพียงร้อยละ 5 จากความสำเร็จทั้งหมด

นอกจากนี้นักวิชาการด้านนิเทศศาสตร์ได้เสนอข้อเสนอแนะในเรื่องการมีส่วนร่วมของผู้พิการทางการมองเห็นที่มากขึ้นในลักษณะ *Bottom Up* รวมทั้งการพัฒนาในหลักสูตรการศึกษา เพื่อมุ่งเน้นผลิตบัณฑิตที่สามารถเข้าสู่อุตสาหกรรมการผลิตสื่อเสียงบรรยายภาพในรายการโทรทัศน์ได้มากขึ้น และยังเสนอแนะว่าทางนโยบายควรมีการปรับกรอบให้มีความยืดหยุ่นต่อการผลิตในรูปแบบรายการที่หลากหลายมากขึ้นด้วย โดยนักวิชาการด้านนิเทศศาสตร์ มองเห็นความคืบหน้าของสถานการณ์เสียงบรรยายภาพ ได้ที่ ร้อยละ 50 จากความสำเร็จทั้งหมด โดยมีความขัดแย้งต่อทัศนะจากตัวแทนผู้ชมที่เป็นผู้พิการทางการมองเห็น และผู้ผลิตเสียงบรรยายภาพในรายการโทรทัศน์

ทางสถานีโทรทัศน์มีข้อเสนอแนะต่อสถานการณ์เสียงบรรยายภาพในประเทศไทยปัจจุบัน คือ ควรมีการทบทวนเนื้อหาจากประกาศ และไม่ควรมีการกำหนดให้มีการผลิตหรือมีการนับเพียงแค่รายการประเภทใดประเภทหนึ่งเท่านั้น เนื่องจากทำให้เกิดข้อจำกัดที่รัดกุมเกินไปในเชิงการผลิตรายการ ทั้งนี้ สถานีโทรทัศน์สามารถรับรู้ความคืบหน้าของสถานการณ์เสียงบรรยายภาพในประเทศไทยได้ถึง ร้อยละ 50 จากความสำเร็จทั้งหมด สอดคล้องกับแนวคิดจากนักวิชาการด้านนิเทศศาสตร์

นอกจากนี้ ทาง กสทช. ได้ระบุข้อเสนอแนะต่อสถานการณ์เสียงบรรยายภาพว่า สถานีโทรทัศน์ควรคำนึงถึงประโยชน์ทางสังคมให้มากขึ้น และหากมีการคลายเรื่องรูปแบบรายการลง ควรมีการเพิ่มเนื้อหาในเรื่องการรู้เท่าทันสื่อเพิ่มเติมไปด้วย ทั้งนี้ ทาง กสทช. รับรู้ความคืบหน้าของสถานการณ์เสียงบรรยายภาพในประเทศไทย อยู่ที่ร้อยละ 30 จากความสำเร็จทั้งหมด

จากผลการสัมภาษณ์เชิงลึก จากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับนโยบายที่เกี่ยวข้องกับนโยบายเสียงบรรยายภาพทั้งหมด พบว่า ในเชิงการผลิตสื่อเสียงบรรยายภาพ สิ่งที่ผู้ผลิตเสียงบรรยายภาพ นักวิชาการทางนิเทศศาสตร์ สถานีโทรทัศน์ และหน่วยงานที่กำกับดูแลเชิงนโยบาย ได้ให้ความสำคัญตรงกัน ดังต่อไปนี้

1. การที่เนื้อหานโยบายมีการระบุกรอบในเรื่องรูปแบบรายการข่าวสารและสาระที่เป็นสาระณะประโยชน์เท่านั้น

2. กระบวนการในการผลิตที่ซับซ้อนและเป็นศิลปะมากกว่าบริการประเภทอื่นๆ ทำให้เกิดปัญหาเรื่องทรัพยากรบุคคล และงบประมาณ และการมีพัฒนาการในส่วนเชิงการพัฒนาความรู้เท่านั้น

3. สถานการณ์การเปลี่ยนผ่านระบบโทรทัศน์เป็นระบบโทรทัศน์ดิจิทัล

การระบุกรอบประเภทรายการที่กำหนดให้มีบริการเสียงบรรยายภาพในเนื้อหานโยบาย

ในเรื่องประเภทรายการข่าวสารและสาระที่เป็นสาธารณะประโยชน์ พบว่า กสทช. ได้ทำการออกประกาศเกี่ยวกับการจำแนกประเภทรายการโทรทัศน์ไว้เป็น 16 ประเภทรายการ ดังต่อไปนี้ (คณะกรรมการกิจการโทรทัศน์ กิจการกระจายเสียง และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ, 2556)

1. รายการข่าวสาร
2. รายการส่งเสริมความรู้และความเข้าใจในการปกครองระบอบประชาธิปไตย
3. รายการส่งเสริมการศึกษา จริยธรรม ศิลปะ และวัฒนธรรม
4. รายการให้ความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม คุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อม
5. รายการเด็กและเยาวชน
6. รายการท้องถิ่น
7. รายการวิทยาศาสตร์และสุขภาพ
8. รายการกีฬา
9. รายการข่าวสารและบันเทิง
10. รายการบันเทิง
11. รายการพิเศษ
12. รายการเพลง
13. รายการภาพยนตร์
14. รายการตลก
15. รายการละคร
16. รายการภาพยนตร์สารคดี

เมื่อสังเกตจะพบว่า ในทั้ง 16 รูปแบบรายการตามประกาศใน พ.ศ. 2556 ดังกล่าวข้างต้น ไม่มีประเภทรายการใดเลยที่ระบุว่าเป็น “รายการข่าวสารและสาระที่เป็นสาธารณะประโยชน์” อย่างชัดเจน โดย ดร.ตรี บุญเจือ (สัมภาษณ์, 24 สิงหาคม 2560) ได้ระบุถึงความหมาย

ของขอบเขตรายการข่าวสารและสาระที่เป็นสาธารณะประโยชน์ ที่เป็นกรอบกำหนดในการผลิตเสียงบรรยายภาพตามประกาศใน พ.ศ. 2559 ว่า ครอบคลุมประเภทรายการในข้อ 1 - 4 จากประกาศประเภทรายการ ในพ.ศ. 2556 ซึ่งทำให้เกิดปัญหาในการผลิตเสียงบรรยายภาพสำหรับบางสถานีโทรทัศน์ที่มีสัดส่วนรายการดังกล่าวอยู่น้อย และการปรับกรอบข้อกำหนดของประเภทรายการตามที่ระบุดังกล่าว อาจจะสามารถปฏิบัติได้ยาก เนื่องจากจะต้องมีการย้อนกลับไปเพื่อแก้ไข มาตรา 36 ใน พระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ พ.ศ. 2551 ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใหญ่กว่าประกาศฉบับต่อๆ มา (ตรี บุญเจือ, สัมภาษณ์, 24 สิงหาคม 2560) ในขณะที่เดียวกัน ทางสถานีโทรทัศน์ และผู้ผลิตเสียงบรรยายภาพระบุว่า การไม่ปรับกรอบข้อกำหนดประเภทรายการ จะทำให้เกิดความล่าช้าในเชิงการปฏิบัติการสร้างสื่อเสียงบรรยายภาพ รวมทั้งผู้ชมที่เป็นผู้พิการทางการมองเห็น ได้แสดงความคิดเห็นว่าควรมีรูปแบบรายการที่หลากหลายเพื่อเอื้อให้เกิดการรับชมอีกด้วย

ซึ่งประกอบกับเมื่อพิจารณาจากหลักการสร้างเสียงบรรยายภาพตามทัศนะของ Rai, Greening, and Petre (2010) พบว่า กระบวนการสร้างเสียงบรรยายภาพในสื่อ มีขั้นตอนใหญ่ๆ ถึง 3 ขั้นตอน คือ

1. การเลือกสื่อที่เหมาะสมต่อเสียงบรรยายภาพ
2. การเขียนบทบรรยายภาพ
3. การตรวจทานบทบรรยายและการลงเสียงบรรยายภาพ

โดยในขั้นตอนการเลือกสื่อที่เหมาะสมต่อการสร้างเสียงบรรยายภาพนั้น Rai, Greening, and Petre (2010) รูปแบบรายการที่มีการเคลื่อนที่ไปอย่างรวดเร็ว หรือมีช่องว่างของเสียงบรรยายที่ค่อนข้างน้อย เช่น รายการข่าว อาจจะไม่เหมาะสมที่จะนำมาทำบริการเสียงบรรยายภาพ ในขณะที่ผลการวิจัยจากงานวิจัย ของ อารดา ครุจิต (2558) ระบุว่า ปัจจัยสำคัญในการเลือกรายการมาทำสื่อเสียงบรรยายภาพ คือ “ความจำเป็นต้องมีเสียงบรรยายภาพ” เนื่องจากต้นฉบับของรายการสามารถเข้าใจเพียงพอได้ด้วยการฟัง เช่น รายการข่าว รายการเกมส์โชว์ รายการพูดคุย รายการสัมภาษณ์ หรือ รายการที่มีการดำเนินเรื่องที่รวดเร็วและมีเสียงบรรยายที่เป็นหลักอยู่แล้ว เช่น รายการกีฬาหรือรายการถ่ายทอดสด อาจไม่จำเป็นเท่ากับรายการที่ต้องอาศัยการเล่าเรื่อง มีการแสดง อากัปกิริยา มีการใช้ภาพเล่าเรื่อง ถ้าขาดเสียงบรรยายภาพอาจขาดความต่อเนื่อง ทำให้ผู้ชมไม่เข้าใจ เช่น รายการละคร ภาพยนตร์ทางโทรทัศน์ และรายการสารคดี นอกจากนี้เมื่อพิจารณาถึงความต้องการของผู้พิการทางการมองเห็นแล้วนั้น พบว่า การสำรวจจากสถาบันคนตาบอดแห่งชาติเพื่อการวิจัยและพัฒนา (2558) ระบุว่า รูปแบบรายการที่ผู้พิการทางการมองเห็นนิยมสูงสุด คือ

รายการข่าวสาร เพราะเนื่องจากสามารถเข้าใจได้อยู่แล้ว อันดับสองและสามเป็นรายการละครโทรทัศน์ และรายการวาไรตี้ ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาแนวทางการกำหนดกรอบรายการตามที่กำหนดในประกาศเกี่ยวกับบริการเสียงบรรยายภาพ พบว่า มีความขัดแย้งกับแนวคิดเกี่ยวกับการผลิตเสียงบรรยายภาพอยู่ในหลายมิติ ทั้งรูปแบบรายการที่ไม่เหมาะสมต่อการนำมาผลิตเป็นรายการที่มีเสียงบรรยายภาพ และรวมถึงยังไม่สอดคล้องต่อความต้องการของผู้พิการทางการมองเห็นที่จะเป็นกลุ่มผู้ชมหลักเท่าใดนัก

แนวทางการพัฒนาสื่อเสียงบรรยายภาพในรายการโทรทัศน์ที่น่าจะเป็นไปได้สำหรับกรณีเรื่องการกำหนดกรอบรายการดังกล่าว คือ กสทช. อาจจะต้องสร้างความยืดหยุ่นให้เกิดขึ้นกับเรื่องประเภทรายการ ควรมีการเอื้อให้เกิดการสร้างเสียงบรรยายภาพในลักษณะรายการที่สามารถเป็นไปได้อีก 2 ประเภท และนับให้เป็นประโยชน์ของสถานีโทรทัศน์ในเรื่องตัวเลขร้อยละตามที่ระบุ เช่น รายการภาพยนตร์สารคดีที่มีเนื้อหาในเชิงศิลปวัฒนธรรม ซึ่งสามารถเป็นประเภทรายการที่ 3 หรือ 16 ก็ได้ หรือรายการละครที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต และสังคม ซึ่งสอดคล้องกับประเภทรายการที่ 4 หรือ 15 น่าจะสามารถเป็นทางออกให้ทั้งทางสถานีโทรทัศน์เอง ผู้ผลิตเสียงบรรยายภาพ ตลอดจนผู้ชมที่เป็นผู้พิการทางการมองเห็นด้วย โดยผู้วิจัยพบว่า การกำหนดกรอบประเภทรายการทั้ง 16 ประเภทดังกล่าว ในข้อ 2 – 4 ที่จัดให้เป็น “รายการข่าวสารและสาระที่เป็นสาธารณะประโยชน์” นั้น มีการกำหนดอย่างไม่เป็นรูปธรรมมากนัก กล่าวคือ มีการกำหนดกรอบจากเนื้อหาของรายการ โดยไม่ได้กำหนดถึงรูปแบบของรายการแต่อย่างใด ดังนั้น กสทช.ควรเปิดให้มีความยืดหยุ่นในการเลือกรายการที่คาบเกี่ยว หรือสอดคล้องมากกว่า 1 ประเภทของรายการตามที่กำหนด เพื่อการผลิตเป็นรายการที่มีเสียงบรรยายภาพต่อไป

เมื่อพิจารณาถึงที่มาที่ไปของการกำหนดเรื่องประเภทรายการในประกาศฉบับดังกล่าว ผู้วิจัยพบว่า แนวคิดเรื่องการให้ความสำคัญต่อรายการประเภทข่าวสารและสาระที่เป็นสาธารณะประโยชน์นั้น มีการกำหนดขึ้นไว้ก่อนใน มาตรา 36 ในพระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงกิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ พ.ศ. 2551 ในรูปแบบของราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 125 ตอนที่ 42 ก เมื่อวันที่ 4 มีนาคม พ.ศ. 2551 โดยมีใจความดังต่อไปนี้

“ มาตรา 36 เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิของคนพิการ และคนด้อยโอกาสให้เข้าถึง หรือรับรู้ และใช้ประโยชน์จากรายการของกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ได้อย่างเสมอภาคกับบุคคลทั่วไป ให้คณะกรรมการกำหนดมาตรการพื้นฐานบางประการ เพื่อให้ผู้รับใบอนุญาตจัดให้มีบริการที่เหมาะสมเพื่อประโยชน์ของบุคคลดังกล่าว

คณะกรรมการอาจกำหนดมาตรการส่งเสริมใดๆ เพิ่มเติม เพื่อให้ผู้รับใบอนุญาตพิจารณาปฏิบัติตามความเหมาะสม โดยคณะกรรมการอาจพิจารณาสนับสนุนค่าใช้จ่ายจากกองทุน หรือสนับสนุนหรือส่งเสริมด้วยวิธีอื่นก็ได้ เพื่อให้มาตรการที่กำหนดตามวรรคหนึ่งเหมาะสมต่อคนพิการและคนด้อยโอกาส ให้คณะกรรมการรับฟังความคิดเห็นหรือเปิดให้คนพิการและคนด้อยโอกาสมีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรการดังกล่าวด้วย

บริการที่เหมาะสมเพื่อประโยชน์ของคนพิการและคนด้อยโอกาสตามวรรคหนึ่ง อาจหมายรวมถึง บริการกระจายเสียงที่ออกอากาศรายการอ่านหนังสือเต็มเวลา หรือบริการโทรทัศน์ที่จัดให้มีล่ามภาษามือ บริการคำบรรยายเป็นอักษรวิ่ง หรือคำบรรยายเป็นเสียง สำหรับรายการที่นำเสนอข้อมูลข่าวสารสาธารณะ”

จากมาตรา 36 ดังกล่าว จะเห็นได้ว่า กสทช. ได้วางรากฐานในเรื่องของความเสมอภาคในการเปิดรับสื่อของผู้พิการ และผู้ด้อยโอกาส โดยกำหนดไว้ในเรื่องของการจัดทำมาตรการเพื่อก่อให้เกิดบริการที่เหมาะสมดังตัวอย่าง คือ การอ่านหนังสือเต็มเวลา ล่ามภาษามือ คำบรรยายเป็นอักษรวิ่ง สำหรับผู้พิการทางการได้ยิน และคำบรรยายเป็นเสียง (ต่อมาใช้คำว่า บริการเสียงบรรยายภาพ) สำหรับผู้พิการทางการมองเห็น รวมถึงการออกมาตรการส่งเสริมใดๆ ทั้งค่าใช้จ่ายหรือวิธีอื่นๆ และการเปิดโอกาสให้ผู้พิการและผู้ด้อยโอกาสได้มีส่วนร่วมเสนอความคิดเห็นในการกำหนดมาตรการดังกล่าว ซึ่งในมาตรา 36 มีการระบุรูปแบบของรายการที่นำเสนอข้อมูลข่าวสารสาธารณะไว้ด้วย โดยมีได้มีการกำหนดแนวทางที่สามารถเป็นตัวเลือกไว้แต่อย่างใด

แสดงให้เห็นว่า การออกนโยบายดังกล่าว มีแนวคิดพื้นฐานที่จะให้ความสำคัญกับข้อมูลที่เป็นลักษณะข้อมูลข่าวสารเป็นเบื้องต้น ซึ่งข้อมูลจากสถาบันคนตาบอดแห่งชาติเพื่อการวิจัยและพัฒนา (2557) ระบุว่า ประเภทรายการโทรทัศน์ที่ผู้พิการทางการมองเห็นมีการเปิดรับมากที่สุด คือ รายการประเภทข่าว เพราะเนื่องจากเป็นรูปแบบรายการที่คนสามารถเข้าใจได้อยู่แล้ว โดยแทบไม่ต้องมีเสียงบรรยายภาพประกอบ อันดับที่ 2 คือรายการประเภทละครโทรทัศน์ และอันดับที่ 3 คือรายการวาไรตี้จะเห็นได้ว่า การกำหนดกรอบของนโยบายในรายการประเภทข่าวสารสาระที่เป็นสาระประโยชน์นั้น ยังมีความไม่สอดคล้องกับลักษณะการเปิดรับสื่อตลอดจนการรับรู้ของผู้พิการทางการมองเห็น ซึ่งอาจจะเป็นประเด็นหนึ่งที่ทำให้ผู้พิการทางการมองเห็นไม่เกิดความต้องการที่จะให้มีบริการเสียงบรรยายภาพในรายการประเภทข่าวสารและสาระที่เป็นสาระประโยชน์ดังกล่าว เนื่องจากถึงแม้ไม่มีการสร้างเสียงบรรยายภาพ กลุ่มผู้รับสารก็สามารถเข้าใจได้อยู่ในตัวเองอยู่แล้ว

กระบวนการผลิตสื่อเสียงบรรยายภาพที่มีความซับซ้อนและเป็นศิลปะมากกว่าบริการอื่นๆ

เมื่อพิจารณาข้อจำกัดอีกประการหนึ่งเกี่ยวกับกระบวนการผลิตสื่อเสียงบรรยายภาพที่มีความซับซ้อนกว่าบริการประเภทอื่นๆ เช่น คำบรรยายแทนเสียง หรือบริการล่ามภาษามือ จนทำให้มีปัญหาเรื่องการขาดแคลนบุคลากรในการผลิต และเรื่องงบประมาณที่ทางสถานีโทรทัศน์ต้องทำการแบกรับ เนื่องจากในขั้นตอนการสร้างเสียงบรรยายภาพ ในช่วงการวิเคราะห์เนื้อหาของสื่อและช่องว่างของเสียงที่สามารถใช้เพื่อใส่บทบรรยาย รวมถึงขั้นตอนการเขียนบทบรรยายและการตรวจสอบบทบรรยายภาพนั้น จำเป็นต้องใช้กำลังของบุคลากรในการปฏิบัติงาน และมีความเป็นศิลปะอยู่ค่อนข้างสูง จึงทำให้กระบวนการผลิตสื่อเสียงบรรยายภาพในสื่อมีการใช้เวลาในการผลิตค่อนข้างมาก ซึ่งในปัจจุบัน ในประเทศสหรัฐอเมริกามีการพัฒนา Software เพื่อใช้เป็นตัวช่วยในการวิเคราะห์ช่องว่างทางเสียง หรือ Sound Gap ในสื่อแล้ว (Snyder, 2016) ซึ่งเป็นโปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่ช่วยในการวิเคราะห์ตำแหน่ง และระยะเวลาของช่องว่างทางเสียงในแต่ละช่วงของรายการโทรทัศน์ หรือภาพยนตร์ต่างๆ ได้ ซึ่งสามารถย่นระยะเวลาในการวิเคราะห์ก่อนการเขียนบทได้ส่วนหนึ่ง นอกจากนี้อาจจะต้องมีการศึกษาค้นคว้าวิธีการจัดทำบทบรรยายภาพด้วยวิธีอื่นๆ ที่จะทำให้กระบวนการสร้างเสียงบรรยายภาพใช้เวลาน้อยลง และใช้กำลังบุคลากรน้อยลงด้วย

เมื่อพิจารณาในกระบวนการผลิตสื่อเสียงบรรยายภาพ พบว่า ขั้นตอนส่วนที่กินเวลามากในการผลิตสื่อเสียงบรรยายภาพ คือ ขั้นตอนการวิเคราะห์สื่อต้นฉบับ โดยการวิเคราะห์สื่อต้นฉบับดังกล่าวนี้ ในปัจจุบันยังจำเป็นต้องอาศัยทักษะ ความชำนาญ และการดำเนินการโดยมนุษย์ ซึ่งนอกจากนี้การเขียนบทบรรยายภาพก็จะเป็นไปในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ ต้องอาศัยทักษะ ความชำนาญ และความเป็นศิลปะจากมนุษย์อยู่ การใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์เข้ามาช่วยในการผลิตนั้น จะเข้ามามีบทบาทในระยะเวลาๆ ของการผลิต (ในช่วงการบันทึกเสียง และการรวมไฟล์เสียงเข้ากับต้นฉบับ) ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับบริการอื่นๆ (ภาษามือ และคำบรรยายแทนเสียง) แล้ว บริการเสียงบรรยายภาพเป็นบริการที่ต้องอาศัยความเป็นศิลปะ และการดำเนินการที่ซับซ้อนที่สุดอีกด้วย

แนวทางในการพัฒนาสื่อเสียงบรรยายภาพในรายการโทรทัศน์จากประเด็นดังกล่าว คือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในเชิงการผลิต อาจจะมีการทดลองผลิตหรือจัดทำ Software หรือโปรแกรมที่จะช่วยในการวิเคราะห์ช่องว่างทางเสียงในสื่อต่างๆ เพื่อให้เป็นโปรแกรมที่มีราคาถูก ไม่ต้องนำเข้าลิขสิทธิ์จากต่างประเทศ และเอื้ออำนวยต่อการใช้งานของสถานีโทรทัศน์ในประเทศไทย ตลอดจนสถาบันการศึกษา ควรมีการจัดการเรียนการสอนในเรื่องการผลิตสื่อเพื่อผู้พิการ เพื่อให้เกิดการพัฒนาบุคลากรเข้าในอุตสาหกรรมมากขึ้นและให้ตอบสนองกับนโยบายเรื่องเสียงบรรยายภาพมากขึ้นด้วย สถาบันคนตาบอดแห่งชาติเพื่อการวิจัยและพัฒนา หรือ กสทช. ควรทำการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมถึงแนวทางการจัดทำบทบรรยายภาพด้วยวิธีอื่นๆ ที่จะทำให้การ

วิเคราะห์ต่างๆ ก่อนที่จะมีการเขียนบทบรรยายภาพนั้นใช้เวลาน้อยลง ตลอดจนการเผยแพร่ความรู้หรือนวัตกรรมใหม่ๆ ที่จะช่วยให้การจัดทำบทบรรยายภาพในสื่อมีความง่ายและสะดวกมากยิ่งขึ้นด้วย นอกจากนี้ กสทช. ควรจัดทำศูนย์เพื่อให้การสนับสนุนทั้งเชิงองค์ความรู้และงบประมาณเบื้องต้น แก่สถานีโทรทัศน์ เพื่อให้เกิดสภาพคล่องในการผลิตบริการเสียงบรรยายภาพในรายการต่างๆ

นอกจากนี้ ผู้วิจัยพบข้อสังเกตประการหนึ่ง คือ เมื่อผู้วิจัยกำหนดให้ผู้ให้ข้อมูลหลักระบุถึงร้อยละของความคืบหน้าของสถานการณ์เสียงบรรยายภาพในประเทศไทย ผู้วิจัยพบว่า เฉพาะหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการออกอากาศ เชิงนโยบาย และการศึกษาเท่านั้น ที่มีการระบุร้อยละอยู่ในช่วง 30 – 50 ในขณะที่ในส่วนของผู้ผลิตเสียงบรรยายภาพในสื่อ และผู้พิจารณาการมองเห็นเอง มีการระบุร้อยละของความคืบหน้าเพียงแค่ 1 – 5 เท่านั้น แสดงว่า กลุ่มผู้รับสารและผู้ผลิตสื่อเสียงบรรยายภาพเอง ยังไม่มีส่วนร่วมในการเคลื่อนไหว หรือความคืบหน้ามากนัก ในขณะที่กลุ่มเชิงนโยบาย และการศึกษา สามารถรับรู้ถึงความคืบหน้าได้มากกว่าผู้รับสารอยู่ 6 – 50 เท่า ผู้วิจัยพบว่า หากการแสดงผลข้อมูลของแต่ละส่วนมีความแตกต่างกันมากเช่นนี้ สถานการณ์เสียงบรรยายภาพในประเทศไทยปัจจุบัน น่าจะยังคงมีการพัฒนาอยู่เพียงหน่วยงานระดับบนเท่านั้น ยังไม่ได้มีการถ่ายทอดการผลิต หรือสิ่งที่เป็นรูปธรรมมายังผู้รับสารได้เลย ซึ่งชี้ให้เห็นว่า แวดวงบริการเสียงบรรยายภาพในประเทศไทยในปัจจุบันนั้น มีความเคลื่อนไหวอยู่ในพื้นที่แคบๆ ในเชิงนโยบายและการศึกษาเท่านั้น

สถานการณ์การเปลี่ยนผ่านระบบโทรทัศน์เป็นระบบโทรทัศน์ดิจิทัล

นอกจากนี้ ประเด็นสำคัญที่เป็นข้อจำกัดที่เกิดจากกลุ่มผู้รับสารที่เป็นผู้พิจารณาการมองเห็น คือ การเปลี่ยนผ่านเป็นระบบโทรทัศน์ดิจิทัล หรืออีกนัยหนึ่งคือ ความเหลื่อมล้ำทางดิจิทัล (Digital Divide) ซึ่งหากอ้างอิงจากสถานการณ์โทรทัศน์ดิจิทัลในประเทศไทย พบว่า จากพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2553 ทำให้เกิดหน่วยงาน กสทช. ที่ทำหน้าที่กำกับดูแลตลอดจนจัดสรรคลื่นความถี่ขึ้น โดยกำหนดให้ กสทช. จัดทำแผนแม่บทในการบริหารคลื่นความถี่ภายในหนึ่งปี และแผนดังกล่าวต้องมีระบบเวลาในการเปลี่ยนไปสู่การรับส่งสัญญาณวิทยุโทรทัศน์แบบดิจิทัลด้วยการออกอากาศหรือแพร่ภาพรายการโทรทัศน์ที่มีเสียงบรรยายภาพนั้น จะเกิดขึ้นในระบบโทรทัศน์แบบดิจิทัลเท่านั้น

จาก บทสรุปสำหรับผู้บริหาร เล่มที่ 1 : กระบวนการเปลี่ยนผ่านไปสู่ระบบโทรทัศน์ดิจิทัลในประเทศไทย (<https://broadcast.nbtc.go.th/data/document/tv/file/executivesummary1.pdf>) ให้ข้อมูลเชิงบวกเกี่ยวกับการปรับระบบโทรทัศน์เข้าสู่ระบบดิจิทัลว่า เป็นวิวัฒนาการทางกิจการโทรทัศน์ครั้งสำคัญ และเป็นการพัฒนาประสิทธิภาพของการใช้ทรัพยากรความถี่ของคลื่นวิทยุให้มี

ประสิทธิภาพมากขึ้นอีกหลายเท่าตัว ด้วยคลื่นขนาดเดียวกัน ระบบแอนนาล็อก สามารถรับส่ง ช่องสัญญาณได้เพียงช่องเดียว ในขณะที่ระบบดิจิทัล สามารถรับส่งสัญญาณได้ถึง 8–25 ช่องสัญญาณ พร้อมทั้งมีคุณภาพภาพและเสียงที่ดีกว่าเดิม และยังกล่าวไว้ในระบบดิจิทัลสามารถช่วยลดอัตราการ ใช้พลังงานของประเทศได้ด้วย

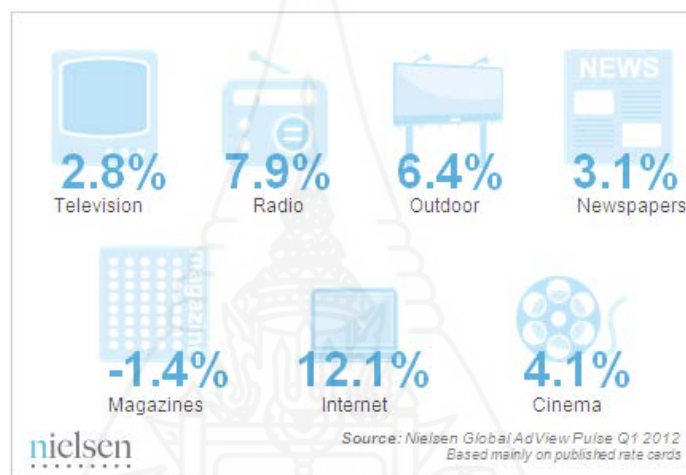
กสทช. ได้ดำเนินการจัดทำแผนงานการเปลี่ยนระบบรับส่งสัญญาณวิทยุโทรทัศน์เป็น ระบบดิจิทัล ในรูปแบบของแผนงาน 4 ปี ตั้งแต่ปี 2555 – 2559 ในระยะเวลาดำเนินการดังกล่าว ประกอบไปด้วย การออกใบอนุญาตโทรทัศน์ดิจิทัลจากทาง กสทช. (เริ่มตั้งแต่ปี 2555) และการ ดำเนินการ ASO – Analog Switch Off ในปี 2558 โดยกำหนดตัวชี้วัดที่สำคัญ คือ (1) มีการรับส่ง สัญญาณโทรทัศน์แบบดิจิทัลได้ภายใน 4 ปี และ (2) มีจำนวนครัวเรือนในเมืองใหญ่สามารถรับ สัญญาณดิจิทัลได้ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 80 ในเวลา 5 ปี ซึ่งตามนโยบายการปรับเปลี่ยนเป็นระบบ โทรทัศน์แบบดิจิทัลในครั้งนี้ ส่งผลให้จากแต่เดิม มีช่องสัญญาณโทรทัศน์เพียง 6 ช่อง สามารถ ขยายเป็นช่องสัญญาณได้ถึง 100 ช่อง

ตามนโยบายดังกล่าว ของ กสทช. ทาง กสทช. คาดหวังว่า จะเกิดการลงทุนโครงข่าย ระบบดิจิทัล การผลิตอุปกรณ์เครื่องรับ การพัฒนาอุตสาหกรรม และธุรกิจที่เกี่ยวข้อง เช่น การพัฒนา เนื้อหารายการ และบริการใหม่ๆ ซึ่งมีมูลค่ารวมถึง 100,000 ล้านบาท โดยเริ่มจากการประมูลคลื่น ความถี่และการออกใบอนุญาตช่องสถานีโทรทัศน์ดิจิทัล (ประเภทรายการธุรกิจ) ประมาณ 50 ช่อง ใบอนุญาต 15 ปี อยู่ที่ใบอนุญาตละ 1,000 ล้านบาท (<https://broadcast.nbtc.go.th/data/document/tv/file/executivesummary1.pdf>) นอกจากนี้ ผู้จัดทำเนื้อหา หรือ Content Provider ยังต้องมีการ เปลี่ยนแปลงอุปกรณ์เพื่อให้สอดคล้องกับระบบการส่งสัญญาณอีก รายละ 100 – 200 ล้านบาท

ย้อนกลับไปในปี 2555 ปีที่มีการเริ่มแผนแม่บทการเปลี่ยนผ่านเป็นระบบโทรทัศน์ แบบดิจิทัล ของ กสทช. ได้เริ่มต้นขึ้น ปิยวัฒน์ เกตุวงศา และ ศุทธิดา ชนวนัน (2558) ได้ทำการศึกษา วิเคราะห์แนวโน้มของคุณลักษณะทางประชากรและสังคมของกลุ่มผู้ใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ใน ประเทศไทย ระหว่างปี 2554 – 2557 ซึ่งพบว่า ความถี่และระยะเวลาของพฤติกรรมการใช้งานสื่อ ออนไลน์เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง เมื่อพิจารณาถึงที่อยู่อาศัย กลุ่มประชากรที่อยู่ในเขตเมือง และเขต ภาคกลาง เป็นกลุ่มที่มีการใช้งานสื่อออนไลน์มากกว่าพื้นที่อื่นๆ สะท้อนให้เห็นว่าเครือข่ายใน สังคมออนไลน์ มีขนาดที่ใหญ่ขึ้นทุกขณะ รวมทั้งมีความหลากหลายในแง่ของอายุ และคุณลักษณะ อื่นๆ ตลอดจนวัตถุประสงค์ที่มีการใช้สื่อออนไลน์ด้วย และเนื่องจาก สื่อออนไลน์ เป็นสื่อที่รวมเอา สื่อทุกประเภทเข้ามาไว้ด้วยกัน โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ และสื่อวิดีโอต่างๆ ซึ่งเป็นผลให้ พฤติกรรมของผู้บริโภคเปลี่ยนไป ธุรกิจที่เกี่ยวกับเครื่องมือสื่อสาร สมาร์ทโฟนแท็บเล็ต ต่างๆ มีโอกาสเติบโตได้มาก อ้างอิงจากศูนย์วิจัยกสิกรไทย ระบุว่า จากปี 2555 – 2556 ยอดจำหน่าย

โทรศัพท์เคลื่อนที่เพิ่มขึ้นถึง 4 ล้านกว่าเครื่อง และ การเติบโตของระบบโทรศัพท์ที่รองรับระบบ 3G เติบโตขึ้นกว่า 80% ในปี 2555 – 2556 (จับตา สื่อออนไลน์ เติบโตก้าวกระโดด, 2558)

มูลค่าการโฆษณาสินค้าในสื่อต่างๆ จะเป็นตัวสะท้อนพฤติกรรมในการเปิดรับสื่อของผู้บริโภคได้อย่างหนึ่ง เมื่อพิจารณาจากการสำรวจของ Nielsen (อ้างถึงใน Chyutopia, 2012) พบว่า ในปี 2555 มูลค่าการโฆษณาในสื่อออนไลน์เติบโตมากที่สุดกว่าสื่ออื่นๆ และมากถึง 12.1% ในขณะที่ การโฆษณาในสื่อนิตยสารเติบโตลดลงถึง -1.4% และในสื่อโทรทัศน์ เติบโตน้อยที่สุดเป็นอันดับ 2 ก็คือเพียง 2.8% เท่านั้น

ภาพที่ 6.2 แสดงมูลค่าการโฆษณาในสื่อต่างๆ ในปี 2555

ที่มา : <http://thumbsup.in.th/2012/07/global-internet-ad-rised-12-percent/>

จากสถานการณ์รูปแบบการสื่อสารของโลกที่เปลี่ยนไปดังกล่าว น่าจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้การเปลี่ยนผ่านเข้าสู่ยุคโทรทัศน์ดิจิทัลในประเทศไทยไม่สามารถทำได้อย่างที่ได้อวางแผนดำเนินการไว้ ข้อมูลในปัจจุบันพบว่า มีเพียงกลุ่มธุรกิจโทรทัศน์รายเดิมที่ยังคงสามารถอยู่ได้ในตลาดโทรทัศน์ดิจิทัล เช่น ช่อง 3 ช่อง 9 ช่อง 7 แต่ก็ยังต้องต่อสู้กับกลุ่มใหม่อย่าง Workpoint TV, MONO, GMM หรือ RS ในขณะที่ ตอนนี้ก็มีผู้ประกอบการโทรทัศน์ดิจิทัลถึง 5 ราย ที่ต้องการเงินใบอนุญาต และอีก 2 รายที่ประกาศอำลาไปแล้ว คือ LOCA และ ไทยทีวี นอกจากนั้น ยังมีอีก 10 กว่าช่อง ยังมีทิศทางที่ไม่ค่อยดีนัก (ลลิตเทพ ทรัพย์เมือง, 2559)

สาเหตุที่น่าจะทำให้เกิดสถานการณ์ดังกล่าวกับการเปลี่ยนผ่านเข้าสู่ระบบดิจิทัลทีวีในประเทศไทย ได้แก่

1. การผลักดันนโยบายเรื่องทีวีดิจิทัลในช่วงที่มีการใช้สื่อออนไลน์มากขึ้น

ในขณะที่ต่างประเทศที่มีการเปลี่ยนผ่านก่อนหน้าในประเทศไทยจะดำเนินการนั้น การสื่อสารในโลกออนไลน์ยังไม่เป็นที่แพร่หลายเท่าสถานการณ์ในประเทศไทย กล่าวคือ เมื่อพฤติกรรมการสื่อสารของคนเปลี่ยนช่องทางการรับสื่อไปแล้ว เป็นช่องทางออนไลน์ ทำให้การดำเนินการเปลี่ยนผ่านในระบบโทรทัศน์ดูไม่มีความหมายเท่าที่ควร โดยจากผลการศึกษาพบว่า ผู้บริโภคชาวไทยรับชมวิดีโอคอนเทนต์ผ่านสื่อดิจิทัลมากกว่าโทรทัศน์ โดยคนไทยใช้เวลาอยู่กับสื่อออนไลน์ 4.2 ชั่วโมงต่อวัน ในขณะที่ ใช้เวลาดูโทรทัศน์เพียง 2.6 ชั่วโมงต่อวันเท่านั้น (ลลิตเทพทรัพย์เมือง, 2559) รวมถึง เมื่อแนวโน้มธุรกิจโฆษณา มุ่งเน้นไปเติบโตในสื่อที่เป็นดิจิทัลมากกว่าโทรทัศน์แล้ว กระแสเงินที่จะหมุนเวียนเข้าสู่ธุรกิจโทรทัศน์ก็ยากขึ้นเป็นลำดับ เป็นเหตุให้หลายสถานีจึงต้องประสบปัญหาปิดตัวลงตามที่เกิดขึ้น

2. การแข่งขันกันด้วยเนื้อหา (Content)

เมื่อโทรทัศน์มากช่องขึ้น แต่เนื้อหาของรายการต่างๆยังคงวนเวียนอยู่เท่าเดิม การ “ซ้ำ” ของเนื้อหารายการจึงเกิดขึ้นได้มาก เป็นผลให้ผู้ผลิตที่ไม่ได้มีจุดยืน หรือความแข็งแกร่งในเรื่องการสร้าง Content ที่ชัดเจน ไม่สามารถแข่งขันได้กับผู้ผลิตที่เป็นเจ้าของสื่ออยู่ก่อนแล้ว หรือมีความแข็งแกร่งด้านการสร้างสรรค์เนื้อหา และการผลิต (Production) อยู่ก่อนแล้ว อีกทั้งในหลายๆ ช่องยังเป็นรายการที่เน้นการขายสินค้าเป็นหลัก ซึ่งถึงแม้ว่า ทาง กสทช. จะวางนโยบายไว้โดยมุ่งเน้นให้มีการสร้างเนื้อหารายการที่หลากหลาย ย่อมเกิดการซ้ำซ้อนกันของเนื้อหาเกิดขึ้น จึงเป็นผลให้ผู้ชมเลือกที่จะเปิดรับจากสถานีที่มีจุดยืนและความแข็งแกร่งของเนื้อหาดีกว่า

3. ตัวเลขในการดำเนินการ และการลงทุน

สถานีโทรทัศน์จะต้องมีการลงทุนเป็นจำนวนเงินมหาศาล ตั้งแต่การปรับเปลี่ยนอุปกรณ์ให้สอดคล้องกับระบบการออกอากาศ มากกว่า 100 – 200 ล้านบาท รวมถึง ค่าใบอนุญาตสำหรับสถานีโทรทัศน์อีก 1,000 ล้านบาท โดยเพียงแค่หวังว่าจะสามารถคืนทุนได้ในระยะเวลาที่สั้นที่สุด นอกจากนี้ในเชิงธุรกิจ สถานีโทรทัศน์ยังต้องมีเงินทุนหมุนเวียนสำหรับการประกอบกิจการในช่วงปีแรกๆ ด้วย ซึ่งเมื่อพิจารณาจากสถานการณ์โทรทัศน์ที่เกิดขึ้นและแนวโน้มในอนาคตแล้ว แทบจะเป็นไปไม่ได้เลยที่สถานีเล็กๆ จะสามารถคืนทุนกลับมาเพื่อบริหารงานได้ จึงน่าจะเป็นสาเหตุให้เกิดการทยอยปิดตัวลงดังกล่าว

4. จำนวนผู้รับสารที่ลดลง และการแย่งชิงผู้รับสาร

สืบเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมผู้รับสารที่ได้กล่าวไปแล้วในข้างต้น เมื่อผู้รับสารเริ่มมีแนวโน้มที่จะเปิดรับสื่อจากทางออนไลน์เป็นหลัก ทำให้เหลือผู้รับสารจำนวนไม่มากที่ยังคงเปิดรับสื่อโทรทัศน์ดิจิทัล เมื่อผู้รับสารมีจำนวนที่ลดลง แต่ช่องโทรทัศน์มี

จำนวนที่เพิ่มมากขึ้น และเพื่อความอยู่รอดของสถานีโทรทัศน์ดิจิทัล จึงเกิดการแย่งชิงผู้รับสารเกิดขึ้น อันเป็นสาเหตุให้เกิดการแข่งขันกันด้านเนื้อหา หรือ Content ตามมา เมื่อเกิดการแข่งกันที่เนื้อหา และประกอบกับการที่จำนวนช่องมีมากขึ้น จึงเกิดปัญหาเรื่องการ “ซ้ำซ้อน” ของเนื้อหา รายการ ดังกล่าวมาแล้วในข้อ 2. อันเป็นสาเหตุให้ผู้ชม เลือกเปิดรับในช่องที่มีศักยภาพ และทำให้หลายๆสถานีจึงทยอยปิดตัวลงไป

ในเชิงนโยบาย การที่ กสทช. จะกำหนดแนวทางใดๆ ขึ้นมานั้น อาจจะต้องทำการศึกษาถึงแนวโน้มและพฤติกรรมของผู้รับสารให้มากขึ้น เพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาดังแต่ต้น และเพื่อจะได้ประกาศนโยบายให้สอดคล้องกับเวลา หรือ บริบทที่เหมาะสม เช่นการออกนโยบายการสร้างช่องทีวีทางออนไลน์ หรือการกำหนดตัวเลขต่างๆ ที่จะทำให้เกิดความน่าสนใจในการลงทุน ที่อาจจะไม่ต้องสูงมาก เป็นต้น ซึ่งถึงแม้ว่า ณ ขณะนี้ ทาง กสทช. จะพยายามผลักดันเรื่องการรับเงินชดเชยเพื่อช่วยเหลือวิทยุสถานีโทรทัศน์ดิจิทัล หรือการประนีประนอมโดยใช้กฎหมายอื่นๆ แต่ก็ยังคงไม่น่าจะทำให้สถานการณ์ดีขึ้นได้มากนัก ดังนั้นการศึกษาถึงแนวโน้มก่อนที่จะออกแนวทางน่าจะเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดสำหรับหน่วยงานระดับประเทศ รวมถึงการวางแผนทางในความกระชั้นชิด ตั้งแต่ Road Map ปี 2555 จะให้เกิดผลในปี 2556 ย่อมเป็นไปได้ยาก

ด้วยสถานการณ์การเปลี่ยนผ่านเป็นระบบโทรทัศน์ดิจิทัลดังกล่าว ยังอยู่ในช่วงเปลี่ยนแปลงและยังไม่มีความสำเร็จที่เป็นรูปธรรม ซึ่งหากผู้รับสารที่เป็นผู้พิการทางการมองเห็นนั้นมีความต้องการที่จะรับชมรายการโทรทัศน์ที่มีเสียงบรรยายภาพ ผู้รับสารจำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนระบบโทรทัศน์ให้อยู่ในระบบดิจิทัลก่อน แต่โดยความเป็นจริงแล้ว การติดตั้งหรือการปรับเปลี่ยนโทรทัศน์ให้เข้าสู่ระบบดิจิทัลอาจมีความยุ่งยากและไม่สามารถกระทำได้เองโดยผู้พิการทางการมองเห็น ประกอบกับแนวโน้มของการรับชมโทรทัศน์ในปัจจุบันอาจมีการลดน้อยลงเมื่อเทียบกับการรับชมรายการต่างๆ ผ่านอินเทอร์เน็ต หรืออุปกรณ์สมาร์ตโฟน รวมถึงการเลือกที่จะรับชมรายการโทรทัศน์ย้อนหลังในรูปแบบ On Demand แทน ผู้พิการทางการมองเห็นจึงไม่ได้ให้ความสำคัญกับการเปลี่ยนผ่านเป็นระบบโทรทัศน์ดิจิทัลหรือการรับชมผ่านโทรทัศน์โดยตรงมากเท่าที่ควรก็เป็นได้ ดังนั้น ข้อเสนอแนะต่อสถานการณ์เสียงบรรยายภาพในประเทศไทยจากกรณีดังกล่าว ทางหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการจัดตั้งศูนย์อำนวยความสะดวก หรือศูนย์บริการในการติดตั้งระบบโทรทัศน์ดิจิทัล เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ผู้พิการทางการมองเห็นในการเปลี่ยนผ่านระบบการออกอากาศโทรทัศน์ รวมถึงการจัดทำอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีที่เอื้ออำนวยต่อการใช้งานของผู้พิการทางการมองเห็นด้วย

หากมองในอีกมุมหนึ่งเกี่ยวกับพฤติกรรมการรับสารของผู้พิการทางการมองเห็น หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สมาคมคนตาบอดแห่งประเทศไทย หรือสถาบันการศึกษา อาจมีการ

จัดทำการสำรวจพฤติกรรมการรับสื่อของผู้พิการทางการมองเห็นในเบื้องต้น โดยอาจจะต้องมีการปรับเปลี่ยนนโยบายเพื่อให้เกิดการผลิตบริการเสียงบรรยายภาพที่สอดคล้องกับพฤติกรรมการรับชมของผู้รับสารให้มากขึ้นด้วยเช่นกัน

เมื่อพิจารณาสถานการณ์เสียงบรรยายภาพในรายการโทรทัศน์สำหรับผู้พิการทางการมองเห็นในประเทศไทย จะพบว่า สถานการณ์ที่เกิดขึ้นหรือที่ปรากฏอยู่ เมื่อเทียบกับข้อจำกัดหรืออุปสรรคที่มีอยู่ในปัจจุบัน มีลักษณะเป็นแบบจำลองภูเขาน้ำแข็ง (Iceberg Model) ดังแสดงในภาพที่ 6.3

ภาพที่ 6.3 แผนภาพภูเขาน้ำแข็งแสดงสถานการณ์เสียงบรรยายภาพสำหรับผู้พิการทางการมองเห็นในรายการโทรทัศน์ในปัจจุบัน

การแก้ปัญหาในเชิงสาเหตุที่น่าจะเป็นไปได้มากที่สุด คือการปรับกรอบนโยบายที่เกิดขึ้นให้มีความยืดหยุ่นเรื่องรูปแบบของรายการที่มากขึ้น เพื่อเอื้อให้เกิดการผลิตและฝึกฝนทักษะทางการผลิตที่กว้างขวางและหลากหลายในแต่ละสถานีโทรทัศน์ รวมถึงการกำหนดให้มีการออกอากาศเสียงบรรยายภาพอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรม เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการเลี่ยงไปผลิตบริการประเภทอื่นๆ ทดแทนร้อยละที่กำหนด และนอกจากนี้ การกำหนดให้มีการออกอากาศอย่างเป็นทางการ จะมีส่วนช่วยให้ผู้พิการทางการมองเห็นสามารถเข้าถึงได้มากขึ้นด้วย เมื่อมีการปรับกรอบนโยบายแล้ว จะทำให้เกิดการผลิตที่มากขึ้น มีการทดลองผลิตในรูปแบบวิธีการใหม่ๆ มากขึ้น

จนสามารถพัฒนาให้เกิดแนวทางการผลิตเสียงบรรยายภาพที่ลดการใช้เวลาและงบประมาณลงได้ ทำให้การผลิตเสียงบรรยายภาพในรายการโทรทัศน์สามารถเกิดได้รวดเร็วขึ้น และหลากหลายประเภทรายการตามมา และสุดท้าย เมื่อมีรายการโทรทัศน์ที่มีเสียงบรรยายภาพมากขึ้นแล้ว การมีส่วนร่วมของผู้พิการทางการมองเห็นก็จะมากขึ้นด้วย แต่ทั้งนี้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรทำหน้าที่ให้ความรู้และการช่วยเหลือในเรื่องการเปลี่ยนผ่านระบบการออกอากาศแบบดิจิทัลในเบื้องต้น เพื่อให้ผู้พิการทางการมองเห็นสามารถเข้าถึงสื่อโทรทัศน์ดิจิทัลได้เสียก่อน หรืออาจจะต้องมีการสำรวจพฤติกรรม的开รับสื่อของผู้พิการทางการมองเห็น และทำการปรับกรอบนโยบายให้สอดคล้องกับกลุ่มผู้ชมให้มากขึ้นด้วย

ทั้งนี้ จากข้อมูลทั้งหมดข้างต้น ผู้วิจัยได้จัดทำข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาเสียงบรรยายภาพในประเทศไทย จากผลการวิจัยข้างต้น สามารถแยกได้เป็น 3 ประเด็น คือ

1. หน่วยงานที่กำกับดูแลเชิงนโยบายควรเพิ่มความยืดหยุ่นในเรื่องกรอบรายการที่กำหนดให้มีการผลิตบริการเสียงบรรยายภาพเพื่อเปิดโอกาสให้มีการทดลองผลิตเสียงบรรยายภาพได้หลากหลายประเภทรายการตามมา
2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการพัฒนาเทคโนโลยี หรือวิธีการจัดทำเสียงบรรยายภาพใหม่ๆ เพื่อลดกำลังบุคลากร และลดการใช้เวลาลง ตลอดจนสถาบันการศึกษาควรมีการจัดการเรียนการสอนในเรื่องการผลิตสื่อเพื่อผู้พิการในสังคม เพื่อเป็นการเพิ่มบุคลากรที่มีทักษะความสามารถเข้าในอุตสาหกรรมการผลิตรายการมากขึ้น
3. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการดูแล และให้บริการในเรื่องการเปลี่ยนผ่านระบบโทรทัศน์สู่ระบบโทรทัศน์ดิจิทัลมากขึ้น เพื่อลดความเหลื่อมล้ำด้านดิจิทัลที่เกิดขึ้น รวมถึงสมาคมคนตาบอดแห่งประเทศไทยควรจัดทำการศึกษาพฤติกรรม的开รับสื่อของผู้พิการทางการมองเห็น พร้อมทั้งจัดทำเป็นข้อเสนอเพื่อให้เกิดการพัฒนาสื่อเสียงบรรยายภาพในช่องทางที่เข้าถึงกลุ่มผู้ชมได้มากที่สุดอีกด้วย

ข้อจำกัดในงานวิจัย

งานวิจัยชิ้นนี้ มีการเก็บข้อมูลทั้งในเชิงปริมาณ และคุณภาพ ด้วยการสนทนากลุ่ม และการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยข้อมูลเชิงปริมาณและการสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลผ่านกลุ่มตัวอย่างผู้พิการทางการมองเห็นทั้งแบบ ตาบอดแต่กำเนิด ตาบอดภายหลัง และสายตาลีอนราง ในการเก็บข้อมูลที่ผ่านมา ผู้วิจัยพบข้อจำกัดในงานวิจัยดังต่อไปนี้

1. กลุ่มตัวอย่างผู้พิการทางการมองเห็น เมื่อพิจารณาตามเกณฑ์ทางการแพทย์ที่กำหนดให้ ผู้ที่สูญเสียการมองเห็นตั้งแต่อายุ 2 ปีขึ้นไปเป็นผู้พิการทางการมองเห็นแบบตาบอด

ภายหลังนั้น ผู้วิจัยพบว่า หากพิจารณาตามเกณฑ์ดังกล่าว ผู้พิการทางการมองเห็นที่มีการสูญเสียการมองเห็นในช่วงต้นของอายุ (ตามที่กำหนดคือ 2 ปี) เป็นอายุที่น้อยเกินกว่าที่จะกำหนดให้เป็นผู้พิการทางการมองเห็นแบบตาบอดภายหลัง เนื่องจากจะยังไม่มีประสบการณ์ทางการมองเห็น หรืออาจจะยังไม่สามารถจดจำลักษณะภาพที่เห็นได้ชัดเจนนัก ประกอบกับผลการสนทนากลุ่มพบว่า ผู้พิการทางการมองเห็นแบบตาบอดภายหลังในช่วงต้นๆของชีวิต มีลักษณะการรับรู้ภาพใกล้เคียงกับผู้พิการทางการมองเห็นแบบตาบอดแต่กำเนิด

2. กลุ่มตัวอย่างผู้พิการทางการมองเห็นที่ต้องทำมาหาเลี้ยงชีพด้วยการจำหน่ายสลากกินแบ่งรัฐบาล สามารถมีช่วงวันและเวลาในการเข้าร่วมการวิจัยที่ค่อนข้างน้อย และรัดกุม ซึ่งผู้วิจัยจะต้องไม่ทำการนัดหมายในช่วงสัปดาห์ที่มีการออกรางวัล และควรทำการนัดหมายเพื่อทำการวิจัยในช่วงหลังจากมีการออกรางวัลแล้ว แต่ไม่ควรเกิน 4 – 5 วันหลังจากที่มีการออกรางวัลสลากกินแบ่งรัฐบาล เนื่องจากผู้พิการทางการมองเห็นเหล่านั้น จำเป็นต้องมีการจำหน่ายสลากกินแบ่งรัฐบาลในช่วงดังกล่าว จึงทำให้ไม่สามารถเข้าร่วมเป็นกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยได้

3. กลุ่มตัวอย่างผู้พิการทางการมองเห็นที่มีการเปิดรับชมรายการโทรทัศน์เป็นประจำ (มากกว่า 4 วันต่อสัปดาห์ จนถึง ทุกวัน) มีค่อนข้างน้อย จึงเป็นเหตุให้กลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยชิ้นนี้มีค่อนข้างจำกัด

4. ละครโทรทัศน์ตอนที่ได้รับคัดเลือกจากผู้เชี่ยวชาญ มีฉากที่มีความเร็วสูง ทำให้เมื่อใส่บทบรรยายภาพที่มีการเข้ารหัสภาพลงไปในละคร ทำให้เกิดความแน่นเกินไปของคำ ซึ่งอาจส่งผลต่อการรับรู้ละครโทรทัศน์ของกลุ่มตัวอย่างได้

5. ละครโทรทัศน์ตอนที่ได้รับการคัดเลือกจากผู้เชี่ยวชาญ อาจไม่ครอบคลุมการเข้ารหัสภาพในทุกรูปแบบ จึงทำให้งานวิจัยชิ้นนี้สามารถทดสอบการเข้ารหัสภาพได้จำกัด

2. ข้อเสนอแนะในงานวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่อง การสร้างเสียงบรรยายภาพและการรับรู้รหัสจากเสียงบรรยายภาพ ในละครโทรทัศน์เพื่อผู้พิการทางการมองเห็น ที่มีการดำเนินการเก็บข้อมูลทั้งในเชิงปริมาณ (Quantitative Method) ด้วยการใช้เครื่องคือมือ แบบสอบถาม และเชิงคุณภาพ (Qualitative Method) ด้วยวิธีการสนทนากลุ่มและการสัมภาษณ์เชิงลึก นำมาซึ่งข้อเสนอแนะในงานวิจัย ดังต่อไปนี้

1. ในงานวิจัยครั้งต่อไป อาจมีการทดลองเลือกสื่อรายการโทรทัศน์ประเภทอื่นๆ เพื่อทำการวิจัยการรับรู้ของผู้พิการทางการมองเห็นผ่านเสียงบรรยายภาพเพิ่มเติม

2. ในงานวิจัยครั้งต่อไป อาจมีการทดลองเลือกละครโทรทัศน์ที่ปรากฏการเข้ารหัสภาพที่ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น เพื่อทำการวิจัยการรับรู้ของผู้พิการทางการมองเห็นผ่านเสียงบรรยายภาพเพิ่มเติมตลอดจนเพื่อให้ได้แนวทางที่ละเอียดและชัดเจนมากที่สุดเกี่ยวกับการตีความ หรือการใช้คำศัพท์เชิงภาพที่เหมาะสมและมีความจำเป็นต่อการรับรู้ของผู้พิการทางการมองเห็น เพื่อนำไปประกอบเป็นมาตรฐานในการสร้างบทบรรยายภาพสำหรับรายการโทรทัศน์ในประเทศไทยต่อไป

3. ในงานวิจัยครั้งต่อไป อาจมีการทดลองผลิตรายการประเภทข่าวสารหรือสาระที่เป็นสาระประโยชน์ เพื่อทำการวิจัยหารูปแบบรายการที่เหมาะสมต่อการผลิตเสียงบรรยายภาพ รวมถึงจัดทำเป็นรายการต้นแบบสำหรับเสียงบรรยายภาพต่อไป เพื่อให้สอดคล้องกับเนื้อหาในนโยบายที่ได้กำหนดไว้ในประกาศฉบับดังกล่าว และเพื่อให้เกิดเป็นแนวทางสำหรับสถานีโทรทัศน์ต่อไปในอนาคต

4. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรมีการศึกษาค้นคว้า หรือทดลองผลิตโปรแกรม หรือ Software ที่สามารถเป็นเครื่องมือเสริมในกระบวนการสร้างเสียงบรรยายภาพในรายการโทรทัศน์ เพื่อทำให้เกิดตัวช่วยที่เป็นรูปธรรมมากขึ้น ตลอดจนสามารถทำให้เกิดการขับเคลื่อนการผลิตและออกอากาศเสียงบรรยายภาพในระบบโทรทัศน์ประเทศไทยได้ต่อไป

5. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรทำการวิจัยเชิงสำรวจเกี่ยวกับพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของผู้พิการทางการมองเห็นอย่างชัดเจน ตลอดจนจัดทำข้อเสนอเพื่อปรับรูปแบบการให้บริการเสียงบรรยายภาพให้เหมาะสมต่อพฤติกรรมของผู้ชมที่เป็นผู้พิการทางการมองเห็น

6. หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนควรให้ความสำคัญ สร้างความตระหนักรู้ ตลอดจนสร้างการปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม เพื่อทำให้เกิดความเท่าเทียมกันในสังคม ระหว่างผู้พิการทางการมองเห็น และผู้ที่มีการมองเห็นเป็นปกติ ทั้งในเรื่องการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้จากสื่อและเรื่องอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิต

7. หน่วยงานภาครัฐควรดำเนินการออกนโยบายในเชิงสนับสนุนให้มากขึ้น เพื่อให้สถานีโทรทัศน์สามารถดำเนินการทดลองผลิตและออกอากาศเสียงบรรยายภาพได้อย่างทั่วถึง และเป็นรูปธรรม รวมถึงควรมีการจัดตั้งหน่วยงานกลาง เพื่อเป็นศูนย์ให้ความรู้ และการประเมินคุณภาพของเสียงบรรยายภาพที่เกิดขึ้นในสถานีโทรทัศน์แต่ละช่อง ทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ

8. สถาบันการศึกษาควรมีการจัดทำหลักสูตรเพื่อพัฒนาบุคลากรที่เหมาะสม และมีทักษะในด้านการผลิตเสียงบรรยายภาพ นำเข้าสู่อุตสาหกรรมสื่อ เพื่อตอบสนองความต้องการของสถานีโทรทัศน์ ตลอดจนทำให้เกิดความตระหนักรู้ถึงเรื่องความเท่าเทียมกันในสังคมผ่านการเรียนรู้ การสอน